

Marcelo Fradera

INSPIRACIONS DEL JOVE CURRO,
POEMES ERÒTICS DEL SEGLE XIX

Edició i notes a cura de Pep Vila

Segona edició revisada
2019

I

MOTS PREVIS

L'ÈPOCA

Tot és perdre el costum! Avui no t'entra?
Vés fent, vés fent! Vés remenant el ventre!
Una hora o altra trobaràs el centre!
(*Epigrama català*)

A la segona meitat del segle XIX, en els inicis de la nostra Renaixença, subsistia a Catalunya una vigorosa tendència literària que radiografiava els instints més grollers de la societat. Aquestes formes responien a un to popularitzant, a una literatura molt regionalitzada que venia de final del XVIII o de començaments del XIX¹ i que restarà marginada pels Jocs Florals. Aquest humorisme populista pitarresc, desacreditat, que s'inspirava en fets de la vida, va ser deixat de banda pels capparets de la Renaixença. Els autors, ben sovint en l'anonimat, dotats d'una vena poètica més aviat limitada, amb formes tosques i matusseres versificaven, amb dècimes i romanços, preferentment, amb una franquesa que indignava les capes més reaccionàries de la nostra societat, un repertori decadent d'usos i costums socials, les facècies més grolleres i les anècdotes més grasses. En el camp del teatre sovintegen les paròdies de drames romàntics anomenades "gatades". Aquesta literatura barroera tenia com a matèria primera el català "que ara es parla", ² la llengua embastardida del carrer, parlada per pagesos i vilatans,

¹ Sobre les tendències literàries de l'època, vegeu l'article d'Albert ROSSICH, "La literatura catalana entre el Barroc i el Romanticisme", *Caplletra*, 9 (1990), p. 35-97.

² Joaquim Molas en el seu llibre *Un segle de vida catalana 1814-1930*, dirigit per Ferren Soldevila (Barcelona, 1961), establí la classificació entre escriptors més o menys acadèmics o erudits i els que procuraven viure directament de la literatura i de la política, és a dir, entre els constructors i els dissolvents. Alguns dels que formaven part d'aquest darrer grup podrien ser anomenats els amos de la rialla a Catalunya.

per la menestralia d'aquella Barcelona preindustrial. Aquesta munió de gèneres (acudits, romanços, corrandes, cançons de taverna, refranys, teatre, etc.), que ben sovint no va superar mai l'estadi manuscrit, ha estat qualificada —i amb raó, de xarona,³ basta, considerada sense cap qualitat com a artefacte literari i lingüístic. Aquest corrent popularista⁴ s'enfrontava al floralec, més acadèmic, que buscava la depuració i la codificació de la llengua literària. Era potser un reflex de la Catalunya popular, obrerista i anticlerical, que tenia un sentiment de parlar català, la llengua de fet de la majoria de la societat, enfront d'una burgesia i unes classes altes desafectes a l'idioma.

Tenint en compte el contingut de moltes d'aquestes obres, és fins a un cert punt lògic que aquesta producció circulés manuscrita, en edicions de canya i de cordill de caire popular, en d'altres de bibliòfil més restringides, amb peus i dates d'edició falsificades per despistar millor la censura política i religiosa, molt poderosa durant el segle XIX.

L'any 1837 va sortir a la llum un poemari pornogràfic en català, amb dos dibuixos obscens, un peu d'impremta fals: *La musa lleminera o apetits lascius per instints de naturalesa, en harmoniosos versos en dialecta català [...]* (París, 1837). Aquest és un imprès pornogràfic raríssim. El professor Albert Rossich el va donar a conèixer en una miscel·lània dedicada al doctor Molas. D'aquesta obra que pertany a un col·leccionista particular, ara per ara, només en coneixem els títols dels poemes, com ara el d'aquest sonet amb aquest títol allargassat: “Maladiccions a la pixa de un lechuguino, que en lloch de cardà a la seva enamorada, cardaba a dos y arreu cualsevol altre. Pixa esmolada més que coltell moro”. En aquest aspecte també és molt conegut el plec *Advertències que donà Josep Robreño a la sua muller* (1848).⁵ La lectura de la *Bibliografia eròtica &*

³ Rodolf Llorens, en el seu llibre *Com han estat i com són els catalans* (Ariel: Barcelona, 1968), dedica un capítol al “xaronisme”, “aquest gust a rabejar-se en un baf de plebeisme espiritual, aquest desvergonyiment a mostrar les vergonyes i a fer sonar allò que no sona” (p. 220). Joan Estelrich (1896-1958), a *Fènix o l'esperit de la Renaixença* (Mallorca: Raixa, 1988, p. 60-61), on exposa el seu ideari sobre el ressorgiment cultural i polític de Catalunya, també reflexiona sobre aquest corrent: “La ‘gatada’ irresponsable, l'esperit de paròdia és una supervivència decadent, que esclata com l'expulsió, en plena convalescència, d'un virus que encara avui ens esquitxa; el poble català, en les parts més afectades per la malura decadentista, protestava així contra la responsabilitat de crear el seu destí començava a exigir-li. L'acció del xaronisme, que ha volgut ésser justificada com una acció atractiva de massa popular, en realitat mantenia aquesta massa enfora de l'esperit renaixent”.

⁴ Una mostra d'aquesta literatura popularista es pot trobar en un grup de lletres que es creuaven el “grupo dels grassos” pels volts de 1847. Vegeu-ne una mostra en el *Discurs de resposta de Lluís Carles Viada i Lluch en la solemnia recepció pública de D. Arthur Masriera el dia 8-6-1924 a l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona*, Barcelona, 1924, p. 37-39.

⁵ Són 13 dècimes satíriques en català i 18 en castellà, impreses ficticiament a Nova York (Imprenta de España, calle de Washington, 1848, 7 fol.). Sobre l'erotisme peninsular i europeu del moment hom pot consultar el repertori bibliogràfic de José Antonio CEREZO, *Bibliotheca Erotica sive apparatus ad catalogum librorum eroticorum (ad usum privatum tantum)*, Madrid: Ediciones El Museo Universal, 1993. Vegeu també: *Relació molt curiosa en versos catalans, imitant lo estil del celebre Robreño, de dos casats del dia nomenats en Ramon y la Janeta, junt ab lo cortex del senyor Feliu: en esta relació se fan veurer las manyas de las donas, las tonterias dels baboyas y lo bestialisme de molts marits / escrita per lo reverendissim Pampaplana y Fa-bullicia [...]*, Barcelona: en la Llibreria de Pera Maimó, [183-?], 4 p.

priàpica catalano-valenciana d'Antoni Bulbena i Tosell (1920)⁶ dona moltes clarícies sobre aquesta producció especialitzada. A Catalunya hi havia una certa demanda d'aquest material, perquè les edicions i reimpressions de textos procaços i escatològics no deixen de succeir-se molt. Amancio Peratorner publicava a Barcelona en 1874 la cinquena edició de *Venus retozona. Ramillete picaresco de poesías festivas*.⁷ Dels *Perfumes de Barcelona* (Palma, 1844), una obra escatològica de caire burlesc, se'n feren quinze edicions al llarg del segle XIX. *La verdadera veritat o sermó furiós*, poema molt blasmat per Marià Aguiló, atribuït a Josep M. Codolosa, tingué dues edicions en poc temps. De *Don Jaume lo Conquistador, drama històrich en un acte y en vers, escrit en catalá del que are's parla, estrenat ab extraordinari exsist, en un teatro de arcoba de un club de una casa qu'ja no existeix del carrer d'els Escudillers. Imprés per un de aquells que'ls té ben posats* [en la coberta ... molt grosos], obra atribuïda a Serafí Pitarrà, se n'han fet 14 edicions amb el text procaç i quatre més amb el lèxic depurat.⁸

Els detractors, de dintre i de fora del país, que no acabaven de creure en la nostra Renaixença, carregaven contra aquesta situació. Hi havia una literatura castellana a Catalunya, de caire realista, que satisfieia les inclinacions de la massa lectora. Per contra, la Renaixença, que fou més selectiva i ideològica, aliena als problemes humans de la societat catalana, deixava de banda tota al·lusió a les realitats íntimes i personals. Acotà un tipus d'obra que deixava al marge una certa literatura popular que enfonsava les seves arrels en un passat remot. Els col·lectors de poesia com Milà i Fontanals o Marià Aguiló recollien una certa poesia popular, però en desdenyaven una altra que no convenia als seus interessos de classe i a les seves conviccions, com per exemple:

Una noia de Premià,
sens que el seu pare ho volgués,
parlava amb lo seu promès
per un forat d'un envà.
Lo vell, així que ho notà,
ho feu tapar per en Pere,
i com que la xicota hi era,
li va dir, tot enfadat:
“Potser tapant-te el forat
no et vindrà més al darrere”.

*

⁶ Edició a cura d'Alexandre Venegas, Barcelona: Llibreria de Diego Gómez-Flores, 1982 [1983]. Sobre la literatura eròtica del XIX, vegeu L. LITVACK, *Erotismo fin de siglo*, Barcelona: Bosch, 1979.

⁷ Variedades Bibliográficas, 1874.

⁸ Joan J. Vinyoles i Vidal, pròleg a la seva edició de *Don Jaume el Conqueridor*, Barcelona: Millà, 1992, p. XIII-XV. Sobre la vida cultural durant aquesta època, vegeu el llibre de divulgació de Josep Maria POBLET, *La Barcelona històrica i pintoresca dels dies de Serafí Pitarrà*, Barcelona: Dopesa, 1979; Celia ROMERO CASTRO, *Barcelona Romántica y Revolucionaria. Una imagen literaria de la ciudad década de 1833 a 1843*, Barcelona: Universitat de Barcelona, 1994.

A la noia d'en Campà
li va dir un dia en Magí:
—Em deixes entrar en el teu jardí?
—Si entres en cuidado, sí.

*

Deia un dia la Madrona
a un seu parent: —Jo no ho sé;
no treballes, i vas bé:
prou deus tindre algú qui et dona.

*

Al despedir-se un senyor
d'una amiga que tenia
i amb la que vuit dies feia
que hi vivia en companyia,
va expressar-se com segueix:
“Mira, si d'aquí nous mesos
algo et succeeix de nou,
bo serà que t'aconsoli
i li posis el meu nom.”
Ella, que lo que és de tonta
no'n tenia pas cap pel,
li contestà amb molta gràcia
de la manera següent:
“Si d'aquí un parell de dies
te trobes amb erupcions,
pensa que són malalties
que es curen amb injeccions.”

O aquesta porca corrandà mallorquina recollida per Gabriel Janer Manila:

Ses dones des Carritxó,
quan tenen sa bubiota,⁹
que fan aquella sancota,¹⁰
tu t'agrada llepar-hó.

*

La vaca d'en Serra
i el bou d'en Gilot.

⁹ *Bubiota*: nom inventat per designar la menstruació.

¹⁰ *Sancota*: sangota.

La vaca prou tibia
Però el bou ja no pot.¹¹

La llengua s'associava a una estètica determinada. Antoni Bofarull ho explicà una vegada amb molta claredat: “La musa catalana en los primeros años de este siglo [...] no pasó de ser una musa callejera, esclava de la bandurria de ciego improvisador que halagaba a la gente vulgar [...] con la exposición de sucesos también vulgares y chocarreros”.¹²

Sota l'evident influència de l'escola del Rector de Vallfogona, els estudiosos posaven tota la nostra literatura en un mateix sac, acusant-la de mal gust, de manca de gràcia i distinció, de ser una literatura plebea i ninotaire. Pere Coromines buscava disculpes per aquest corrent desvergonyit; intentava comprendre la reacció popular del poble català. Creia que aquest estat d'esperit era el resultat d'una desviació per culpa de “la vida d'una societat allunyada per molts anys del govern del país, esporgada de la seva noblesa de la sang, privada del conreu literari i de la Universitat, sense una forta orientació acadèmica [...]”. També opinava que “els xaronistes catalans, sentint com sentien el segle XVIII català, del qual provenien, es complaïen en tot allò que podia semblar-ne una reminiscència”.¹³ J. Ruiz i Calonja ha dit també que “els versos popularistes d'intenció estrictament humorística, com els del dramaturg Frederic Soler, tenen més aspecte de pervivència del vallfagonisme decadent que la poesia de la Renaixença”.¹⁴

És cert que hi havia el perill –feliçment superat– que una part de la nostra literatura d’“espardenya”, en procés de redreçament, no ambicionés altres camins que aquests, de poca volada, en el nostre cas en una llengua que recull tota la ganga bastarda dels baixos fons de Mataró i de Barcelona.

La Renaixença, que sempre fou un moviment cultural i ideològic molt conservador, es concentrà gairebé en una poesia èpica i deliquescent, que tocava un enfilall de temes que defugien les preocupacions de la gent del carrer. L'amor, per exemple, hi era sempre idealitzat. L'església i el mon rural català, el carlisme ideològic bandejaren la literatura ciutadana preindustrial i interclassista. En aquest context, el discurs eròtic i passional escrit amb un cert realisme, els ambients de carrer o la força emergent dels sentiments, hi pintaven ben poc. Fradera, en canvi, ho descriu en unes dècimes de paper d'estrassa, en uns poemes narratius i descriptius, en anècdotes puntuals, etc. Amb un punt de “voyeurisme” recrea la visió d'un món d'amics i coneguts, escorrialles d'una societat que tenen una vida molt moguda. Els poemes que van dirigits a destinataris

¹¹ Dit d'una parella desigual en edat, quan la dona és jove i l'home més gran ja no mostra embranzida.

¹² Antoni DE BOFARULL, *Escrips lingüístics*, edició a cura de J. Ginebra, Barcelona: Altafulla, 1987, p. 42.

¹³ “Xènies en el centenari de Frederic Soler (Serafi Pitarra)”, dins *El perfecte dandi i altres escrits*, Buenos Aires: Edicions de la Revista de Catalunya, 1940, p. 112-113.

¹⁴ *Història de la Literatura Catalana*, Barcelona; Teide, 1954, p. 499.

concrets són una sàtira de costums en la llengua vulgar de les classes baixes i mitjanes de Mataró i de Barcelona.

L'AUTOR I EL CONTINGUT DEL RECURLL

Els poemes que avui presentem, les *Inspiracions del jove curro*,¹⁵ són, em penso, els pecats de joventut d'un autor mataroní¹⁶ que escriu a mitjan segle XIX, Marcelo Fradera Anglada, sobre el qual, tot i els meus esforços per documentar-me, no he trobat cap dada biogràfica ni intel·lectual. A l'Arxiu municipal de Mataró tampoc no m'han pogut donar cap referència sobre aquest personatge.

Només he pogut documentar que Marcelo Fradera Anglada era un dramaturg local. Va estrenar una peça en una societat cultural de Mataró. En la premsa de l'època he trobat aquestes referències:

“En el teatro del Fénix se pondran hoy en escena las dos piezas catalanas: *La teta gallinaire* y *Amor y farsa* y la castellana *Los dos preceptores*” (*Crónica Mataronesa* [1-9-1867], p. 135). “Les aplaudieron. Las tres producciones puestas en escena el domingo último en el teatro del Fénix, merecieron la aprobación de la escogida concurrencia que llenaba como pocas veces hayamos visto el jardín de dicha Sociedad, y como se repitiera *Amor y farsa* producción de nuestro amigo don Marcelo Fradera, reprodujese la ovación que dicha pieza mereció a su autor el día de su estreno, haciéndose aplaudir cuantas veces se presentaron en escena los señores aficionados que tomaron parte en ella, pero en particular dicho Sr. Fradera, a quien al finalizar la pieza regalaron en medio de una salva de aplausos un magnífico ramo y una corona, de cuyos lazos pendían una poesía que le dedicaban sus simpáticas admiradores” (*Crónica Mataronesa* [domingo 8-9-1867], p. 139).

En aquesta mateixa pàgina hi ha un anunci “A aprender” que fa: “El próximo lunes día 16 del corriente se abrirán en el Ateneo las siguientes clases: Religión y moral, lectura, escritura, aritmética, ortografía. Gramática castellana, solfeo, instrumentación y composición. Dibujo lineal, de adorno, de figura y de paisaje, francés é Inglés”. Una vegada més la nostra llengua es deixava de banda a l'ensenyament públic i privat.

El nom de Marcelo Fradera fou afegit posteriorment en les primeres pàgines del manuscrit per una altra persona que sabia a qui podia pertànyer. En una composició castellana del recull, *Americana*, hi surt el nom del poeta:

¹⁵ *Inspiracions del jove curro*, potser d'un jove treballador, d'una persona que fa una activitat laboral. També pot donar a entendre aquí els treballs amorosos que viu i observa el protagonista d'aquests poemes. Curro és l'hipocorístic del nom propi Francisco. A Andalusia, un *curro* és un jove que té fama de ser atractiu i presumit. “Dar un curro” significa donar un cop o pallissa a algú. A Cadaqués hi ha un carrer que duu el nom de Curro, “carrer Curro”.

¹⁶ Sobre la ciutat de Mataró, vegeu Joaquim LLOVET, *La ciutat de Mataró*, 1959, 2 vol.; Pere MOLAS I RIBALTA, *Societat i poder polític a Mataró. 1718-1808*, Mataró, 1973.

Ay! cándidas bellezas
que encierra Mataró;
mis ojos en vos fijos
me dicen de quien sois.
Vuestro ondulante pecho
con gran agitación
me dice que Marcelo
conquista vuestro amor.

En una composició anomenada *Vals* confessava anhels per trobar una ànima bessona:

Yo busco una alma
que me sepa amar;
un ser que sienta
lo que siento yo;
un labio ardiente
que sepa jurar
esa fe que es la
luz del corazón.

Durant el segle XIX, els codis obscens, grollers i indecents desapareixen de l'escena pública. Al segle de les Llums, la tolerància il·lustrada perfila la figura del llibertí o del pervers, revestit d'una àuria novel·lesca. Les memòries de Giacomo Casanova al seu pas per Barcelona expliquen alguns detalls interessants sobre la vida privada d'alguns estaments d'aquesta ciutat. Durant el Rococó, l'erotisme és un tema present en molts poemes de Josep Togores i Sanglada, comte d'Aiamans (1767-1831), pulcrament editats per Joan Mas i Vives.¹⁷

Per contra, bona part de la nostra literatura decimonònica en català és molt pobra de contingut sensualista. D'una banda, la llengua literària no era prou feta. De l'altra, una Renaixença vacil·lant i capellanesca, sense estabilitat, que instituï la divisa “fe, pàtria i amor”, sense cap registre memorialístic ni novel·lesc, allunyat de qualsevol heterodòxia, condemnà aquesta producció al marge de la història. Antoni de Bofarull, en la vetllada dels Jocs Florals de 1865, arribà a acusar Frederic Soler d'home rabelaisià, d'escriure en un dialecte que treia possibilitats a la nova llengua nacional, molt més asèptica i depurada en la visió de l'economia del plaer.

En aquesta època hi havia, doncs, una poesia i un teatre d'arrel costumista, amb autors com Frederic Soler Pitarra i altres autors coetanis, que estraïen els vicis i virtuts dels herois de la pàtria, com és el cas de les paròdies gruixudes sobre Don Jaume el Conquistador i Pere el Cruel. Tampoc no podem oblidar la gran quantitat de revistes humorístiques i satíriques que van anar sortint des de la segona meitat del segle XIX. Parlar dels antecedents i de les influències d'aquests poemes demanaria situar-nos al

¹⁷ Curial; Abadia de Montserrat, 1995 (Textos i Estudis de Cultura Catalana).

final del segle XVII, i sobretot durant el segle XVIII, quan una certa tradició catalana, fidel a una llengua i a una cultura, s'esplaia en una literatura de consum, reimpresa mil vegades en plecs i romanços de cec.

El context social de l'època tampoc no hi era massa favorable. El discurs moral dels higienistes i la institució matrimonial feien girar l'eix de la sexualitat reproductora. Les pedagogies socials, familiars i educadores perseguïen qualsevol desviació. L'Església convertí l'home en un animal de confessionari. Fora d'aquesta línia, les pràctiques més o menys il·lícites es consideraven fruits prohibits. La mecànica del plaer es refugià als bordells i als barris baixos de les ciutats. A Barcelona, el port, les Rambles i el Montjuïc descrit per Juli Vilamitjana o per J. Puig i Ferrer en les seves memòries (*Camins de França*) en són els principals escenaris. Hi havia també molta prostitució encoberta entre les falses dides¹⁸ i llevadores que trucaven a les portes de les cases oferint a l'atzar els seus serveis. Les experiències d'aquella fauna àmplia i diversificada que consumia la vida en llits públics o privats no apareixien enlloc.

En aquesta *ars erotica* matoronina es fa estrany no trobar-hi històries i facècies de frares i capellans, la vena anticlerical conreada arreu. Per contra, hi ha un variat florilegi de situacions que no són gaire freqüents en la literatura nostrada. Hi ha una dispersió de pràctiques sexuals que mostren un ventall d'opcions inèdites en la nostra literatura: la imatge de l'adult pervers, la homosexualitat, la sodomia, l'onanisme, la freqüentació de bordells.

TOT ESPERMA ÉS SAGRAT

A mitjan segle XIX es comencen a popularitzar els llibres que tracten de la higiene del matrimoni, que contenen informacions molt curioses, com les que es refereixen a la “mansturbación” (sic) entre adults, però també nens i joves. Entre aquests manuals de bona conducta destaca el que va publicar el professor, científic i humanista català Pere Felip Monlau Roca (Barcelona, 1808-1871): *Higiene del matrimonio o el Libro de los casados. En el cual se dan las reglas e instrucciones necesarias para conservar la salud de los esposos, asegurar la paz conyugal y educar bien la familia* (Madrid: Imp. M.

¹⁸ “No son pocas las casas de mugeres, que se ocupan en servir de comadres, que son unos verdaderos lupanares y si prestan sus auxilios y sus mismas casas a otras mujeres para que vayan a parir en ellas sus criaturas primero las han prestado para engendrarlas”. Són paraules extretes d'un informe episcopal d'entre 1815 i 1820 publicat en part per Joan BADA dins *L'Església de Barcelona en la crisi de l'Àntic Règim (1808-1833)*, Barcelona: Facultat de Teologia de Barcelona; Editorial Herder, 1986 (Col·lecció Sant Pacià, XXXV), p. 327-329. En aquest mateix informe de l'autoritat episcopal s'assenyala com a zona de prostitució la de la Rambla –carrer de la Canuda i els porxos de la casa del baró de Rocafort. També hi ha una denúncia del bisbat a les autoritats civils sobre el fet que “de algunos días a esta parte se ha notado el gravísimo escándalo de bañarse en la orilla del mar fuera de la puerta de Santa Madrona hombres y mugeres mezclados y enteramente desnudos”. En aquest mateix llibre, Bada documenta la possessió i la venda a Barcelona de preservatius masculins que s'importaven de França (p. 329).

Rivadeneyra, 1858), dedicat a pares de família, metges, religiosos, del qual se'n feren més de quinze edicions fins ben entrat el segle XX. El llibre també fou traduït al francès l'any 1879. Segons Monlau, valia més el plaer compartit entre esposos que les desviacions provocades per l'onanisme i la prostitució. El celibat, ja fos per motius personals de continència o per vots religiosos exercits, era també una font de problemes. El vici pitjor era el de la masturbació¹⁹ ja que incidia de ple en la vida matrimonial, provocava impotència, esterilitat, indiferència als plaers de l'amor que eren considerats més normals. També hi havia consells pel que feia a la sexualitat infantil (de 7 a 15 anys), com educar els fills perquè no s'iniciessin d'hora en el vici solitari.

ELS VERSOTS BRUTS

En aquest recull tampoc no hi podien mancar les composicions que fan referència a les funcions baixes, els versos que canten les realitats més brutes i elementals. Fradera també rellisca cap al xaronisme d'orinal, el gènere porc. En aquells moments encara era viva entre molts versaires de vena poètica més aviat limitada, la relliscada vallfogonesca juntament amb la que exposava Robrenyo. Les formes tosques i matusseres governaven bona part de la nostra lírica. Quan no són rots, són gasos que fan remor. Tot eren temes i pretextos per a la diversió. Algú va deixar dit que aquestes manifestacions formaven part d'una literatura de canya i de conya.

LLENGUA, ESTIL I EDICIÓ

Aquest àlbum poètic manuscrit, que vam trobar a la Biblioteca Popular de la Caixa Laietana de Mataró, és bastant extens. El manuscrit de 234 pàgines conté poesies en català i castellà, la majoria poemes de circumstàncies de to divers (epigrames, un gran nombre de xarades,²⁰ algun sonet, felicitacions que enviaven els agutzils i menestrals per Nadal, crítiques de costums a l'estil del "Sermó de les modes"), que toquen diversos gèneres i intencions, algunes de ben puerils i costumistes. Datada de 1869 hi ha una oda heroica, *Pèrdua de la Armada de Felipe 2º llamada la Invencible (1584)*. En 1869, escriu un poema sobre la Sociedad del Fénix Mataronés. Hi ha algunes composicions datades entre 1864 i 1874 que permeten situar aquest cançoner com una obra prou

¹⁹ Vegeu apèndix.

²⁰ La *charada* és un tipus específic d'endevinalla, un enigma lingüístic escrit a partir d'una paraula o de les seves síl·labes separades o en trossos. Sobre l'endevinalla en general, vegeu el llibre de M. Margarida BASSOLS I PUIG, *Anàlisi pragmàtica de les endevinalles catalanes*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1990.

reculada, de quan al voltant dels Jocs Florals s'iniciava el nostre moviment de la Renaixença.

Fradera fou autor d'altres obres breus, algunes conservades en aquesta biblioteca: *Amor y Farsa*, *Amores ópticos*, *Zarzuela en un acto*, *Poesías*.

D'una part d'aquest material, n'hem fet una tria, a la qual no caldria afegir gaires explicacions perquè els poemes s'entenen bé i es comprenen millor. Hem pensat en uns lectors als quals poden divertir aquests poemes eròtics, uns pastitxos d'amors descorrats, miralls trencats que ens tornen detalls d'uns costums i uns vicis universals. Gent que, en definitiva, busquen a qualsevol preu la plenitud del cos, orgies que neguen els límits. Com va dir Michel Leiris a *Miroir de la tauromachie*, l'erotisme ha de ser considerat com una experiència lligada a la de la vida.

En el textos, també hi ha referències velades a un metge que es movia per aquests ambients, el nom del qual amaga entre signes indesxifrables. Entre aquestes dècimes hi sovintegen les descàrregues contra Emilio Coca, un jove poeta que es traslladà a Barcelona, on va fer carrera de còmic, contra moltes altres persones, clients de bordells, etc. Soc conscient que les obres són poc reeixides. Tenen poca qualitat literària, però, en canvi, tenen un valor important des del punt de vista lingüístic i etnogràfic. Hi ha, per exemple, un document d'època, un "romanç" en el qual dues noies, a la sortida de la fàbrica, parlen dels seus problemes íntims. Tots els poemes són, però, una mostra d'aquesta literatura popular, desdenyada pels nostres tractadistes literaris actuals. Reflecteixen amb un cru realisme estats d'ànims, ambients i circumstàncies d'una certa societat mataronina del segle XIX, que projecta i passeja les seves misèries pel cap i casal de Catalunya. És potser també la societat que anys després Josep Maria de Sagarra reeixí a novel·lar a *All i salobre*, a *Vida Privada*, un fresc sobre la vida nocturna i descarada a una gran urbs. Fa la impressió que els herois anònims d'aquests poemes es comporten una mica com un personatge d'aquesta novel·la de Sagarra que en un moment determinat es reconeix "una màquina fisiològica muntada sobre un sentiment insatisfet".

Els poemes que avui presentem són un exponent d'una poesia directa, urbana, realista, pastada amb una llengua col·loquial com la d'Emili Vilanova, que reproduïx la corrupció lingüística del català parlat. Són poemes amb anècdotes facecioses per passar l'estona, que ironitzen sobre la realitat vulgar. Fradera ens dona una visió expressiva i acolorida de la societat de la seva època. Són hipèrboles còmiques, imatges gràfiques d'ambients frívols i mundans que rebutgen la moral puritana.

L'estil és pouat de la llengua viva, sense cap filtre, un registre domèstic d'escriptor tancat dintre un cercle. El ritme de les dècimes i el vers arromançat són de fàcil memorització. La temàtica és obsessiva. Al manuscrit hi sovintegen les correccions. La llengua, que és insegura com tota la que s'escriu abans de Verdaguer, tradueix les dificultats de l'ús normal i el model de català popular de l'època, sense referents lingüístics i ortogràfics vàlids. El cançonero, que és bilingüe, presenta la realitat diglòssica de la societat catalana del moment. Fradera reserva el català per als poemes procaços, més circumstancials, amb un codi lingüístic basat en un ús espontani i descontrolat de la llengua. En canvi, les composicions castellaneres, molt més nombroses,

tenen des del punt de vista literari més ambició, amb un registre més retòric i inflat, deutors del romanticisme castellà. Com molts dels autors de l'època, petits o grans, la seva formació lingüísticoliterària és castellana, la seva llengua de cultura és el castellà. L'ús d'una forma mètrica com l'*ovillejo* i el gènere de les *charadas* també mostren la dependència a uns esquemes literaris espanyols.

L'oralitat dels poemes catalans es fa present arreu del recull amb canvis fonètics, localismes, l'ús d'una sintaxi popular farcida d'oracions coordinades i juxtaposades amb interrogacions i exclamacions, pronunciacions vacil·lants, etc. Els castellanismes són molt abundants, alguns dels quals ja vivien arrelats en la parla quotidiana i en l'àmbit domèstic: "quinto" / "pata de gallo" / "trago" / "puesto" / "remendillo" / "anys de passo" / "cansell" / "luego" / "tiro" / "de repente" / "de repent" / "cuarto" / "bruto" / "de resultes" / "atontat" / "apoiat" / "hasta" / "estrado" / "recado" / "camelo" / "guardapelo" / "silencio" / "teatro" / "palco" / "antes" / "aplausos" / "asquerós" / "modo" / "fiero" / "ebano".

En aquests tipus de composicions construïdes amb la "llengua viva", on la concepció de la vida és realista i desmitificadora, trobem gran abundància de mots vulgars: "fotre un pic" / "fotre el camp" / "cardar" / "anar al pati del carall" / "un fort bolet" / "fotre el fiero" / "pitjar".

Les dites, locucions i frases fetes, utilitzades de forma paròdica, confereixen al recull un toc d'expressivitat i de vivesa: "comes de catre" / "mosquit d'arbre" / "nas de mocs" / "cap de mort" / "guanyar per un crostó" / "pelar-se de fret" / "poll reviscolat" / "qui gemega ja ha rebut" / "cara de cony" / "caure al bertrol" / "guillar" / "fer la figa".

Eufemismes, jocs de paraules i sentits figurats: "rompre el pinyó" / "rajar el born" / "amagar el nap" / "esbotzar la ceba" / "rebentar la gleva" / "tenir un bon tronc".

Les imatges eròtiques són bastant típiques de l'època. El nostre poeta no és gens innovador en aquest aspecte, ja que les imatges i metàfores són comunes a la majoria d'escriptors: fava, cana, nap, agulla, pinyó, pitjar, barromba, parpal, tronxo, turó, os, etc. La seva transparència no fa necessària la interpretació d'aquest joc de símbols que obren el pany del plaer.

Els poemes del manuscrit són copiats, *grosso modo*, en dos blocs. Un de satíric i escatològic que explota petites situacions i misèries quotidianes, i un segon d'eroticosexual. Fora de dos romanços i un *ovillejo*, la majoria de composicions són dècimes de deu versos heptasil·labs, una estrofa molt usada en aquests tipus de composicions satíriques. Jaume Collell, que en 1907 prologà l'edició de *Dos màrtirs de ma pàtria*²¹ del seu amic Jacint Verdager, explicà amb un to memorialístic els ambients del Seminari de Vic en els quals es formà el genial poeta català. Un versaire del seu curs va portar a la impremta unes dècimes, algunes qualificades per Collell "d'humorisme de cuyna de rectoria", com la que duu per títol "Als Estudiants – Recepta", "perquè es de saber, que aleshores á Vich, com per tot arreu, dominava encara mal deixat del Rector de Vallfogona, y'l català no's creya apte y bo no no mes

²¹ Jacint VERDAGER, *Dos màrtirs de la ma pàtria o siga Lluçà i Marçà*, a cura de Ricard Torrents, Vic: Eumo; Societat Verdager, 1995, p. 263.

que per escriure jocositats y tarambanades, y á lo més, algun verset de festives circumstancies ó algun libell infamatori ó de murmuracions de comares”. Començava així:

Pareu sabís y capgrossos
forts de gechs y gamarussos
los auriculars obussos
si com jo’ls teniu ben grossos;
y oiu á un xafa terrosos
dels més tous y burricasos
que os fará grans bordegasos
dant-li deu maravedisos,
lo que á molts incircuncissos
serà dals de xaringassos,

Ultra el valor lingüístic de l’obra, aquests poemes locals, escrits sense consciència literària ni lingüística, destinats possiblement a un ús privat, es fan llegidors, absorbeixen la nostra atenció pel que tenen de literatura realista que satisfà l’instint més primari. Que us ho passeu bé.

EL MANUSCRIT

El manuscrit amb el registre 71.288 (Sig. 833.5.Fra) pertany a la Biblioteca Laietana de Mataró. Conté 233 pàgines numerades més un apèndix sense numerar. És un típic àlbum poètic de la segona meitat del segle XIX, amb composicions en castellà i català i algunes il·lustracions. La lletra és bastant descurada. Hi ha poemes datats des de 1869 fins a 1874.

Bona part del recull poètic de Marcelo Fradera és format per xarades, la majoria escrites en castellà. Llegim a la xarxa que la xarada sil·làbica és un joc de paraules que consisteix a ocultar la paraula, que és la solució, trossejada en diverses parts amb sentit independent. Com que es tracta d’una xarada sil·làbica, les parts de la paraula corresponen a les seves síl·labes. Les parts se solen numerar en el plantejament i s’hi accedeix resolent un seguit d’enigmes. La *Crónica Mataronesa*, publicava cada dia una xarada de la qual, a la fi, es donava la solució del número anterior. En el manuscrit hi ha copiades, a més, felicitacions de Nadal, despeses per la compra i/o construcció d’uns globus per la festa de Corpus de 1870, una fórmula per preparar focs artificials, retalls enganxats de vestits de dona de l’època. En aquell moment a Mataró hi havia el Casino Mataronés, el Casino Filarmónico, el Fénix Mataronés, on Marcelo Fradera col·laborava assíduament.

El nostre autor fou també autor d’un poema laudatori, una dècima, adreçada a Fructuoso Canonje,²² destacat membre de la Sociedad del Fénix Mataronés. En aquells

²² Tal vegada aquest Fructuós Canonge (Montbrió de Tarragona, 1824 – Barcelona, 1890) podria

anys la Biblioteca Popular de Mataró mantenia un gabinet de lectura format per lectors protectors i abonats. D'una de les poesies incloses en aquest manuscrit ("Apuntes sobre la Sociedad. Letrilla") consta, en una nota al marge, que fou publicada a *El Radical*, publicació que no hem pogut consultar.

Pel que fa a l'edició, dono una versió de les peces escollides en ortografia moderna, respectant els castellanismes i algunes formes que indiquen una pronúncia determinada. La majoria dels poemes no porten títol. Per a l'ordenació dels poemes, no he tingut en compte l'ordre natural de les composicions del manuscrit, que és molt dispers. Agraïxo a la direcció de la Biblioteca Popular de la Caixa Laietana de Mataró les facilitats que m'han donat per consultar i reproduir les obres antologades que figuren en aquesta edició.

CODA FINAL. UN ALTRE JARDÍ SENSE LA PRESENCIA D'ADAM I EVA

Els poemes de Marcelo Fradera són la memòria escrita d'unes transgressions, el testimoni de la nostra part obscura com a persones. Qui més qui menys ha pensat més d'una vegada en subvertir l'ordre social agullonat pel desig. L'ésser humà sempre ha tingut necessitat, una certa feblesa d'abandonar-se als sentits. En aquells moments, els desordres dels sexes eren molt més compromesos que no pas ara. Les malalties pèniques causaven moltes baixes. No hi ha pàgina del recull en què no surtin referències a la prostitució, a l'onanisme, a les pràctiques homosexuals, al sexe viscut de la manera més primària pels joves, per una vídua inconsolable. A la muralla de Mataró et feien treballs manuals, et masturbaven per sis [rals]: "Te la pelaven a sis". Fa la impressió que Fradera hagués fet de *baedeker* nocturn per certs ambients de les ciutats de Mataró i de Barcelona. Aquesta literatura, de la qual només s'ha conservat una mínima part, mostrava una rebel·lia contra l'ordre establert. La planta de l'erotisme es mostra aquí ufana. Hi són absents homes i dones de vida exemplar, els cossets de lliris blancs. La vida d'aquests poemes demana de ser llegida.

NOTA A LA SEGONA EDICIÓ

En l'avinentsa d'aquesta nova edició, aprofitem l'oportunitat d'ampliar l'estudi inicial, d'introduir algunes notes a peu de pàgina, així com referències actualitzades a la bibliografia sobre el tema.

Pep Vila
Can Llagosta, Palol d'Onyar, agost de 2019

ser el famós mag català conegut pel "Merlí espanyol".

BIBLIOGRAFIA

En la primera edició d'aquell llibret vam haver d'excloure per exigències editorials una bibliografia orientativa que podia ajudar a contextualitzar l'autor, l'època i els temes que es fan obsessius en aquest recull. Heus-la aquí prou actualitzada:

Baixos fons

Paco VILLAR, *Historia y leyenda del Barrio chino (1900-1992). Crónica y documentos de los bajos fondos de Barcelona*, Barcelona: Edicions La Campana, 1996.

Bordells

Jean-Louis GUEREÑA, "El burdel como espacio de sociabilidad", *Hispania*, LXIII/2, núm. 214 (maig-agost 2003), p. 551-570.

Eròtica i escatològica

ANÒNIM, *La Musa lleminera o Apetits lascius per instint de naturalesa en armoniosos versos en dialecta català. No vullas contrariar may la natura, sil' carall set'adressa, un cony procura*. Entrega 1^a, París, 1837.

Fabienne CASTA-ROSAZ, *Histoire du flirt. Les jeux de l'innocence et de la perversité, 1870-1968*, París: Bernard Grasset, 2000.

José A. CEREZO ARANDA, "Una aproximación a las bibliografías de erótica en España: el infierno Villalonga", dins *Homenaje a Manuel Ruíz Luque*, Baena, 1988, p. 77-96.

José A. CEREZO ARANDA, *Biblioteca erotica sive Apparatus ad catalogum librorum eroticorum (Ad usum privatum tantum)*, Madrid: Ediciones El Museo Universal, 1993.

Anna CLARK, *Deseo: una historia de la sexualidad en Europa*; traducció de Tania Arias Vink, Madrid: Cátedra, 2010.

Jean-Louis GUEREÑA, "De erotica hispanica", dins *De l'obscène et de la pornographie comme objets d'études. Cahiers d'histoire culturelle*, 5 (Université de Tours, 1999), p. 19-32.

Jean-Louis GUEREÑA, "Un infierno catalán. Apuntes para una bibliografía de publicaciones eróticas catalanas clandestinas (siglo XIX – primer tercio del siglo XX)", *Scripta*, 3 (juny 2014), p. 311-380.

Víctor INFANTES, "Por los senderos de Venus. Cuentos y recuentos del erotismo literario español", dins *Eros literario. Actas del Coloquio celebrado en la Facultad de Filología de la Universidad Complutense en diciembre de 1988*, Madrid: Universidad Complutense de Madrid, 1989, p. 19-30.

Empar PÉREZ-CORS (ed.), *Versos bruts. Pomells de poesies escatològiques*, Barcelona: Quaderns Crema, 1989.

- Josep ROBREÑO, *Advertències que donà Joseph Robreño a la sua muller [...]*, (a la fi) Nueva-York.– Imprenta de España, calle de Washington, 1848, 7 p. [“Fulla solta, contenint 13 dècimes satíriques en català, e 18 en castellà, contra lo general Milans e un frare qui pretenia introduhir-se a casa sua”].
- Joaquim ROGLAN, *La Barcelona eròtica*, Barcelona: Angle editorial, 2003 (Catalunya en blanc i negre, III).
- Albert ROSSICH, “Sobre unes poesies de 1837 (amb una addenda)”, dins *Professor Joaquim Molas. Memòria, Escriptura, Història*, Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 2003, p. 895 i seg.
- Rafael SOLAZ ALBERT, *Figues i naps. Imatge, erotisme i pornografia en la literatura popular valenciana*, Rom Editors, 2014.
- Alexandre VENEGAS, *La bibliografia eròtica & priàpica catalano-valenciana d’Antoni Bulbena i Tosell (1920)*, Barcelona: Llibreria de Diego Gómez Flores, 1982.
- Joan J. VINYOLÉS I VIDAL, amb la col·laboració de Ramon PIQUÉ I HUERTA, *Diccionari eròtic i sexual*, Barcelona: Edicions 62, 1989.

Malaltia venèria

- Ramón CASTEJÓN BOLEA, *Moral sexual y enfermedad: La medicina española frente al peligro venéreo (1868-1936)*, Granada; Universidad de Granada; Instituto Alicantino de Cultura “Juan Gil-Albert”, 2001.
- Auguste DEBAY, *Higiene de los placeres y de los dolores*, Barcelona: Felipe N. Curriols, 1892.
- M. L. DESLANDES, *Compendio de Higiene Pública y Privada. Tratado elemental de los conocimientos relativos a la salud, y a la perfección física y moral de los hombres*, Gerona: A. Oliva, 1829-1830.
- Juan GINÉ I PARTAGÁS, *Curso elemental de Higiene Privada y Pública*, Barcelona: Imp. Narciso Ramírez y Cia, 1871-1872.
- Pere Felip MONLAU, *Elementos de higiene pública*, 2 vol., Barcelona: Impr. de Pablo Riera, 1847.
- Antonio PRATS I BOSCH, *La prostitución y la sífilis. Ensayo acerca de las causas de propagación de las enfermedades sifilíticas y los medios de oponerse a ella*, Barcelona: Libreria de El Plus Ultra, 1861.
- P. H. RICORD, *Tratado práctico de la inoculación: aplicado al estudio de las enfermedades venéreas con un resumen terapéutico y un formulario especial; traducido al castellano y aumentado con notas y observaciones críticas por P. Mata (hijo)*, Barcelona: Juan Francisco Piferrer, 1840.
- S. A. D. TISSOT, *El onanismo: tratado de las enfermedades producidas por la masturbación y su tratamiento; traducido de la nueva ed. francesa de Tissot*, Barcelona: Impr. de Ignacio Estivill, 1845.

Masturbació. El pecat solitari

- Thomas W. LAQUEUR, *Solitary sex: a cultural history of masturbation*, New York: Zone Books, 2003.
- Amancio PERATONER, *Extravíos secretos, ú, Onanismo solitario: masturbación en el hombre, en la mujer: estudio estractado de las obras de: Beguin, Bertrand, Campe [...]*, Barcelona: Jané Hermanos, c. 1875.
- Francisco VÁZQUEZ GARCÍA; José Benito SEOANE CEGARRA, “España y la cruzada médica contra la masturbación (1800-1900). Elementos para una genealogía”, *Hispania*, LXIV/3, núm. 218 (2004), p. 835-868.

Prostitució

- Jean-Louis GUEREÑA, “Prostitución, Estado y sociedad en España. La reglamentación de la prostitución bajo la monarquía de Isabel II (1854-1868)”, *Asclepio*, 49/2 (1997), p. 101-132.
- Aurora RIVIÈRE GÓMEZ, “*Caídas, miserables, degeneradas*”: estudios sobre la prostitución en el siglo XIX, Madrid: Horas y horas, 1994.
- Francisco J. VÁZQUEZ (coord.), “*Mal menor*”: políticas y representaciones de la prostitución: siglos XVI-XIX, Cádiz: Universidad de Cádiz, 1998.

Sexe i art

- Albert DOMÈNECH, “Apuntes para la historia de la ilustración erótica y pornográfica en la España del siglo XIX”, *Tebeoesfera*, 2a època, 9 (2008) <https://www.tebeoesfera.com/documentos/apuntes_para_la_historia_de_la_ilustracion_erotica_y_pornografica_en_la_espana_del_siglo_xix.html>.
- Ricard MAS PEINADO, *El sexe i la rauxa: els artistes catalans i la sexualitat*: [Catàleg de l'exposició] *Del 20 d'abril al 12 de juny de 2005*, Barcelona: Fundació Caixa de Sabadell, 2005.
- Pilar VÉLEZ, *Eusebi Planas (1833-1897), il·lustrador de la Barcelona vuitcentista*, pròleg de Josep M. Cadena, Barcelona: Curial; Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1999.

Sexualitat

- Efigenio AMEZÚA, “Cien años de temática sexual en España: 1850-1950. Repertorio y análisis. Contribución al estudio de materiales para una historia de la sexología”, *Revista de Sexología*, 48 (Madrid, 1991).
- Joan BADA I ELIAS, “Avortament i prostitució a Catalunya (1850-1907)”, *Afers. Fulls de recerca i pensament*, 10 (1990), p. 401-417.
- Jean-Louis GUEREÑA (ed.), *La sexualidad en la España contemporánea (1800-1950)*, Cádiz: Universidad de Cádiz: Servicio de Publicaciones, 2011.

- Robert MUCHEMBLED, *L'orgasme et l'Occident: une histoire du plaisir du XVIe siècle à nos jours*, París: Éd. du Seuil, 2005.
- Francisco VÁZQUEZ GARCÍA, “Historia de la sexualidad en España: problemas metodológicos y estado de la cuestión”, *Hispania*, LVI/3, núm. 194 (1996), p. 1007-1035.
- Francisco VÁZQUEZ GARCÍA; Andrés MORENO MENGÍBAR, *Sexo y razón. Una genealogía de la moral sexual en España (siglos XVI-XX)*, Madrid: Akal, 1997.
- Vincent VIDAL, *La petite histoire du préservatif*, París: Syros, 1993.

II

TEXTOS

EMIGRACIÓ DE LA SENYORA ANTÒNIA. ROMANÇ

Plora la senyora Antònia,
plora llàgrimes de dol;
mes el Cayo l'aconsola²³
encabint-li el seu pixot.
La porca bé s'eixarranca
perquè hi troba gran consol;
ja ho crec, si li omple la xona
de llet que sembla mató.
Diuen que ell té una barromba²⁴
com al món la tinguin pocs;
amb un cap com una mitra²⁵
que té el bisbe de Leon,
gruixuda, llarga i que raja
més que la de Salomó.
Jo sé per part fidedigna,
com també ja ho saben molts,
que un remendillo²⁶ a la xona²⁷
li feu l'ataconador.
De catres si n'ha esbotzat!
Si n'ha gastat de llençols,
de xeringues i desfiles²⁸
i píldores i condons,²⁹
cataplasmes i mortasses
si n'ha gastat aquell cos!
Me cago amb sant Apapuci,³⁰

²³ En la segona part del plec del *Señor Ambrós de Bañolas, y Adelaida sa mullé* (Barcelona: Joan Llorens, s. d.), llegim aquests versots: “És la dona y això és cert / lo consol de nostra vida; mes si té la llengua atrevida / no s'i deu l'home casà, sinó vol com yo portà / la testa ben guarnida”.

²⁴ *Barromba*: Esquella molt grossa, més ampla de dalt que de baix, que solen dur penjada pel coll les vaques, les egües i els marrans guiadors de ramat. Metàfora del sexe de l'home.

²⁵ *Mitra*: Capell alt i acabat en punta, que en les grans solemnitats porten els arquebisbes, bisbes i altres prelats que tenen aquest privilegi. Prepucci.

²⁶ *Remendillo*: Arranjament provisional. Castellanisme.

²⁷ *Xona*: ‘Vulva’. Mot sense documentació al DCVB.

²⁸ *Desfiles*: ‘Conjunt de trossos de fil provinents d’haver desfilat una tela i destinats a eixugar i netejar ferides, o a servir de vehicle per a aplicar medicines a un queixal, a una nafra’ (DCVB).

²⁹ *Condom*: En català s’usa el terme *condó* per referir-se al preservatiu, malgrat que segons algun lingüista (com ara Gabriel Bibiloni) aquest terme és un calc del castellà i s’hauria d’usar més aviat la forma medieval *condom*. Vegeu l’entrevista que li fan al filòleg David Paloma: “Per què en català no diem ‘condom’?” (*Punt-Avui* [17-5-2015]).

³⁰ *Sant Apapuci*: Sant imaginari que al costat de sant Prepucci s’invocava en situacions jocosos. En

quina peça si fos d'or.
 Ha tingut tres anys depasso
 col·legi de bujarrons;³¹
 nou mesos casa de putes,
 de cites, un any o dos;
 i fins li han suministat
 deu vegades les uncions;
 i perfums i aigua de malves
 i sofre i aigua d'arròs.
 I las trenta mil emplastes
 de doctor Vit Jefferson.
 Per més punyeta, té ara
 el Cayo que està malalt
 d'unes purgacions culeres³²
 que ragen com una font.
 Pues en mig de tals desgràcies,
 al centro de tants dolors
 plora la senyora Antònia,
 en la trista emigració,
 centenars de brutes llàgrimes
 com gotes d'un ferm pixot.

ROMANÇ

Toca migdia a la iglésia
 i surt la gent del Vapor;³³
 tot[s] bordegassos i dones,
 ne fan una processó.

la novel·la *Adela prostituta y buena esposa. Obra orijinal española hallada en una tumba del Monasterio de Santas Cruces, en Cataluña escrita por ella misma, y adornada con láminas por el que la publica* (Perpiñán: Imp. Alsina, cap a 1830?, p. 12), llegim que alguns homes “han querido condones o camisas que llaman a unas bolsas de piel muy sutiles, con las cuales cubren su miembro y joden con aquel embarazo para estar más seguros de no recibir contagio”.

³¹ *Bujarró*: De sodomites, d'homes perversos.

³² *Purgacions culeres*: Blennorràgia, el contagi de la qual s'ha produït per mitjà del coit anal (SOLER, *Don Jaume el Conquistador*).

³³ *Vapor*: ‘Al·lusió a la gent que surt de treballar de la fàbrica’. En anar-hi, a la feina, o en sortir-ne eren objecte de violències sexuals. Hi ha un plec solt, *Cansó del mal paradero de algunas miñonas, per lo descuït dels pares* (Barcelona: s. i., s. d.), conservat a la Biblioteca de Catalunya, que considera el treball en les fàbriques del tèxtil com l'inici de la perdició per a moltes noies que hi treballen “a fê’ jornal de la carda”, tema aquest present en aquest romanç de costums: “A pochs anys ja las veureu / negras y ab lo nas pelat: / embestint en sent de vespre / a qui estiga descuidat”.

La una parla de ballades,
 de quan li rompé el pinyó³⁴
 en Miquel escombrariaire,
 aquell jove del nas tort.
 I com d'aquesta ocurrència
 ja fa mes i mig o dos,
 ara es troba la pobreta
 que ja no li raja el borm.³⁵
 I diu: "Jo estic afligida,
 és un desengany el món;
 i de contra³⁶ ha caigut quinto³⁷
 i no em pot salvar l'honor".³⁸
 "Ai, amiga, ja són penes",
 contestava la Tresó .
 "I tu, per què li deixaves?
 Tots els homes són uns porcs".
 "Ell va dir que ens casaríem
 i ja vaig comprar els llençols;
 i aquesta pata de gallo³⁹
 m'ha donat un cop molt fort.
 Voldria ser com un matxo
 d'aquells que diuen que han clos,⁴⁰
 que no em 'guera fet efecte
 el trago d'aquell bacó".
 "Això ja no té remei",
 reprenia la Dolors;
 "pareix hi estaràs en paus,
 això no és pas un cas nou.
 Ets de saber que n'hi ha moltes
 que hi han caigut al bertrol;⁴¹

³⁴ *Rompre el pinyó*: 'Fer perdre la virginitat'.

³⁵ *Borm*: 'Malaltia contagiosa del bestiar caracteritzada per la inflamació de la mucosa nasal'.
 Metàfora que expressa que no li ha vingut la menstruació.

³⁶ *I de contra*: 'I a més a més'.

³⁷ *Quinto*: 'Soldat'.

³⁸ *No em pot salvar l'honor*: 'No es pot casar amb mi. Val a dir que no s'ha escapat de fer el servei'.

³⁹ *Pata de gallo*: 'El mascle que actua com un gall, li ha donat un bon cop d'esperó, aprofitant-se de la seva situació'. Un plec solt, *La Filadora* (Barcelona, 1856), recull aquesta estrofa: "Tan los pobres com los rics / voleu en amor ser galls: / perquè diueu són grans treballs / en amor tenir enemichs".

⁴⁰ *Clos*: 'Cessar una dona de tenir la menstruació: esdevenir menopàusica'. El DCVB recull l'exemple: "aquesta dona encara no ha clos".

⁴¹ *Bertrol*: 'Espècie de nansa cònica feta de malla i xarxa sostinguda que serveix per pescar en rius

aquí tens la Reparada,
 que la va emprenyar Leon.
 I després, què et fa que diguin
 si el cardar, noia, és tan dols?
 Lo que diràs que al parir
 és com ne venen els plors.
 I per ço lo millor és
 que ens deixem d'estirabots.
 Qui gemega ja ha rebut
 i visca la gresca, el soroll.
 No veus aquell del barret?
 Eh que és un senyor ben os?⁴²
 Veus aquell cames de catre?⁴³
 Està podrit⁴⁴ fins al coll.
 Apretem un poc el pas
 i quan hi serem a prop,
 l'empastifarem de borra⁴⁵
 perquè es posi ben furiós.
 Veus, per un mosquit⁴⁶ d'aquests,
 mal em des⁴⁷ tot lo del món,
 no em deixaria pitjar,⁴⁸
 que té el gàl·lic⁴⁹ als collons.
 Mira-te'l, cony, que està magre.
 Repares? Sembla un seitó,⁵⁰
 no menja pel que té gana
 i s'està prenent el sol.
 Vaja, passem-hi, donchs, noies;
 embesteix tu, Concepció".
 "Jo no hi gosaria anar".
 "Que et tornes poruga, cony!
 ¿Que no veus que és un ximplet
 que si l'amarres pel coll,

i torrents' (DCVB).

⁴² *Os*: 'Persona de tracte difícil'. També hi ha la possibilitat que sigui 'pelut com un os'.

⁴³ *Cames de catre*: 'Persona de cames llargues i primes'.

⁴⁴ *Podrit*: 'Infectat d'una malaltia venèria'.

⁴⁵ *Borra*: 'Fibra curta del tèxtil procedent de la fabricació, considerada com a rebuig'.

⁴⁶ *Mosquit*: 'Home menut i insignificant'.

⁴⁷ *Des*: 'Donés'.

⁴⁸ *Pitjar*: Col·loquialment, 'copular'.

⁴⁹ *Gàl·lic*: 'Mal veneri'.

⁵⁰ *Seitó*: 'Peix petit'.

amb el temps de dar una vaina⁵¹
 fotarà sis capbussons?”⁵²
 “Me n’hi vaig tot xano xano”.
 “Fot el camp, cara de cony;
 si et foto una coça al cul,
 et rebento com un pop”.
 “Miri, vegi de callar,
 que és vostè molt nas de mocs.
 Em sembla que puc passar,
 que aquí el puesto és per tothom”.
 “Si anessis neta, bacona,
 no et diria jo que no”.
 “Més que vostè, mosquit d’arbre,
 quan tinc les sangs, cap de moc”.
 [*poema inacabat*]

AMB MOTIU DE L’ESTRENO DEL GARRINGOT⁵³ DEL DOCTOR ***⁵⁴. ROMANÇ

Senyors, la història famosa
 de l’estreno els vull contar
 d’un garringot que en ***
 fa molt poc que l’ha estrenat.
 Era el diumenge a les nou
 que un xicot atrafegat
 truca al cancell i li deixa
 per ordre del principal.
 La criada truca al cuarto
 on feia aquell llangardaix⁵⁵
 i li anuncia l’arribada
 del garringot desitjat.
 Respon ell amb la ronquera
 de dormir i tapat del nas.

⁵¹ *Vaina*: Castellanisme per ‘Beina’. Sovint pronunciat ‘baina’. En el llenguatge col·loquial, “dar una vaina” val per ‘fer l’acte sexual’.

⁵² *Capbussons*: ‘Envestides, escomeses sexuals’.

⁵³ *Garringot*: ‘Peça d’abric llarga amb mànegues i faldes que portaven els homes’.

⁵⁴ Els asteriscs substitueixen un conjunt de signes que no he sabut desxifrar. Amaguen el nom d’un metge de Mataró sobre el qual el nostre autor ironitza. Més endavant, en dècimes diverses (VIII), surt un metge de nom “Graelles”.

⁵⁵ *Llangardaix*: ‘Persona alta i prima’.

“Està bé, surto luego;
 mes primer deixa'm pixar” .
 Ja el tens de peus a l'estora,
 que sembla mossèn Goday
 amb la camisola curta
 i arrugats collons penjant.
 S'escura bé les lleganyes
 amb lo dit xic de la mà;
 i a l'abaixar-se de prompte
 per agafar l'orinal,
 fot, nois, un pet de manobre
 molt pudent i cargolat.
 La criada, al sentir el tiro,
 es creu que té algun treball;
 i entrant de repente al cuarto
 per anar-lo a auxiliar
 el troba amb la pixa dreta,
 pitjor que un matxo trempant.
 Ell li diu “Pocavergonya!,
 qui sens permís et fé entrar?”
 “Jo em creia que em demanava”.
 “És que un moble s'ha tombat;
 ja saps que tinc campanilla
 per quan te vulgui cridar.
 Vaja, guilla de pressa,
 ves al pati del carall” .
 I la mossa estamordida
 se'n va més prompte que un llamp.
 En *** tanca la porta,
 que ferma amb un gros bernat,⁵⁶
 i torna a treure la pixa
 per poder a soles pixar.
 Però, minyons, que li costa!
 De gota en gota rajant
 va estar més de cinc minuts
 per omplir només un vas;
 semblava un dia de pluja
 com degota una canal.
 Com diu que té molt estret
 el conducte o bé el forat,
 veu cada volta que pixa

⁵⁶ *Bernat*: ‘Barra de ferro amb la punta torçada en angle recte’.

les estrelles, l'animal.
 Per fi el tens que surt del cuarto
 més... que cap nap,
 i es fica davant del trèmol,⁵⁷
 fent lo poll repiscolat,⁵⁸
 lo garringot fet de nou
 per veure què tal li va,
 quant de repente s'adona
 que té a tots dos costats
 butxaques, però una amb tapa⁵⁹
 i en l'altra no n'hi ha.
 Encès de coratge, crida
 a n'en ***, el cap de fang,⁶⁰
 i li diu "Mira, que els sastres
 són més bèsties que animals,
 no veus quin bunyol m'ha fet?"
 L'altre li respon: "I tal,
 anem-hi tot de seguida
 perquè això no pot anar".
 I com dos camalluents,⁶¹
 del dit al fet se n'hi van.
 Pel camí en *** troben,
 i tot explicant-li el cas,
 entren de can Sagalés
 les portes mig empipats.
 Sent lo sastre ab molta calma
 l'exclamació que li fa
 en ***, i el pobre es queda
 lo mateix que fos de fang.
 No se sap pas avenir
 que tot un doctor com cal
 sigui tan vil⁶² i tan ximple,
 tan bruto i tan ignorant.
 El sastre té molts motius
 de pensar lo que ha pensat.
 El cas era que una tapa

⁵⁷ *Trèmol*: 'Armari mirall'.

⁵⁸ *Poll repiscolat*: 'Persona que de pobra s'ha fet rica i ha criat molt orgull i presumpció'.

⁵⁹ *Tapa*: 'Peça de roba que penja damunt la boca d'una butxaca'.

⁶⁰ *Cap de fang*: Expressió que indica poc seny, lleugeresa en les obres.

⁶¹ *Camalluent*: 'Pagès que porta calçons curts'.

⁶² *Vil*: El manuscrit diu "vi". Reconstueixo segons el sentit.

de resultes del planxar,
 se'n quedà dins la butxaca
 i en ***, no repasant,
 es cregué que fos el sastre
 que no s'hagués descuidat;
 mes, treta de dintre l'una,
 van quedar les dos iguals.
 Vet aquí la història tota
 del garringot singular.
 Vostès amb lo seu criteri
 podran de sobra apreciar
 si el que cosa tan senzilla
 el deixa mig atontat,
 de quin modo el posarien
 les dolències dels mortals.

[A UNA PUTA]⁶³ NOMENADA PILAR . DÈCIMES

I

¿Per què, [Pilar], et fots [puta]⁶⁴
 quan ets sigut arcabota?⁶⁵
 ¿Veus que la xona et degota
 i de sobres la tens bruta?
 Per més que siguis astuta
 i m'empunyis el tipós:⁶⁶
 no me'l faràs tornar gros
 per sacsejades que hi peguis;
 i encara que molt reneguis

⁶³ Els claudàtors substitueixen signes gràfics indesxifrables amb els quals el seu autor evita escriure segons quins mots. Una lliçó podria ser: "A una puta".

⁶⁴ *Putà*: En un recull manuscrit de la Biblioteca Lambert Mata de Ripoll: *Escandalo. Poesía* A.C.B., año [18]24, fol. 25, hi llegim aquest poemeta: "Primero nace la flor / y después nace la fruta. / Si tan pequeña eres puta / que será en siendo mayor? / [...] / desde que mi padre Adán / comió de la primera fruta / ya la conocí por puta / o muger de un [h]aragán" [home gandul].

⁶⁵ En unes "Dècimes a una dona anomenada la Tia Caterina que fou ajusticiada per arcabota Boria avall el dia 22 d'agost de 1816", llegim aquest text: "Miro, no sens sentiment, / un pobre burro ultratjat, / que la sort l'ha condemnat / a ser burla de la gent; / paga el pobre innocent / culpes d'una arcabotassa / que per ser en extrem grassa / se pot molt bé espatllar, / fent-li a la força portar / la tan gran Catarinassa". Vegeu R. LLORENS, *Josep Robreño [...]*, p. 162-163.

⁶⁶ *Tipós*: 'Motllo' (el sexe de l'home).

no se'l foterà el teu cos.

II

Després que t'he revisat,
he vist que en lo món ets dona
de la més oberta xona
que cap home s'ha tirat.
Des del temps de Ponç Pilat
no s'han vist putes més velles,
de més caigudes mamelles
i bolilles⁶⁷ en els pèls.
Que et cardin els infidels,
que no et cardarà en Fabrelles.

III

¿Saps de quin modo un pinyol⁶⁸
et foteria en Bancela?
Mentres fotessis la vela⁶⁹
en el camp, i fent bon sol.
Que empunyant-se el picarol⁷⁰
i posant-se horizontal,
i apoyat amb un parpal,⁷¹
així, nois, com qui no hi toca,
tota la llet per la boca
faria sortir el morral.⁷²

IV

Que putes de tal calanya
no es carden d'altra manera:
cardi en Pau o cardi en Pere,
així els pelen la ganya.⁷³
En la catòlica Espanya

⁶⁷ *Bolilles*: 'Boles petites'.

⁶⁸ *Fotre un pinyol*: 'Copular'.

⁶⁹ *Fer vela o fer-se la vela*: 'Anar-se'n a passeig'.

⁷⁰ *Picarol*: 'Esquella petita' (metàfora del penis).

⁷¹ *Parpal*: 'Barra sòlida de ferro o de fusta'.

⁷² *Morall*: 'Sarró que es penja al morro del cavall' (metàfora del sexe femení).

⁷³ *Ganya*: 'Brànquia' (vulva).

temps ha que es ve practicant:
des del més xic al més gran,
des del pobre hasta el senyor,
tots saben bé la funció;
i hasta es carda tot ballant.

V

Les putes de la Michon
al menos són putes tendres;
en té dugues de Pontvendes
que hasta mamen el trompon.⁷⁴
Ves al sereno, a l'Anton:
després de forta escatada,⁷⁵
me li fan la gran mamada
i hasta s'empassen la llet,
quedant-se l'home molt fred
i amb la fava⁷⁶ arremangada.

VI

Hi va anar-hi un capità
que formà amb en Targarona,
i al tení'l dintre la xona,
l'altra el cul li va llepar.
Però l'home es va cagar
del doble gust que trobava,
i com bullenta la fava
a dintre el cony la tenia,
ni solament comprenia
del modo que s'afluixava.

VII

La de la boca cagada
fot uns rots com un gareno;⁷⁷
hasta va embrutar el sereno

⁷⁴ *Trompon*: 'Juguet de fusta de forma cònica' (metàfora dels genitals).

⁷⁵ *Escatada*: 'Acte de llevar les escates' (tenir relacions sexuals, practicar el coit; també pot ser 'masturbació', com a sinònim de 'pelada').

⁷⁶ *Fava*: 'Membre viril'. En català hi ha l'expressió: 'fer la pell de la fava enrere'.

⁷⁷ *Gareno*: Afèresi d'*agareno*, persona que professa l'islamisme. Despectivament 'moro'.

d'una forta gitarada.
No s'ha vist una vetllada
d'episodis tan constants:
l'una trenca un rentamans
que troba dessota el llit
mentre que llimpiava el vit
de l'aprenent d'en Milans.

VIII

I hasta un andalús borratxo
que estava ajaçat per ' llà
un gran pet els va esbergar,
tot dormint i fent el matxo.
Ja fot trompada al gaspatxo,⁷⁸
i passant pel seu costat
un músic atrafegat
amb l'andalús s'entrebanca
i li fot un cop de tranca,
deixant-lo casi baldat.

AL JOVE POETA EMILIO COCA I COLLADO,⁷⁹ HAVENT MARXAT DE MATARÓ SENSE
DESPEDIR-SE. DÈCIMES

I

Emilio Coca i Collado,
ets marxat a Barcelona,
i creient-te cosa bona
no t'he vist en mon estrado.⁸⁰
No et pensis que em causi enfado
l'anar-te'n a la francesa,
pus compto que la noblesa
et ve des de el pare Adan,

⁷⁸ *Gaspatxo*: Aquesta és una de les primeres referències documentades que tenim a Catalunya d'aquesta sopa freda andalusa.

⁷⁹ Emilio Coca i Collado (Barcelona, 1848-1920). Escriptor de peces humorístiques i paròdiques, molt popular al final del segle XIX. També escrigué peces còmiques per al teatre. Col·laborà a *La Renaixença*, *Lo Rector de Vallfogona* i *La Bandera Catalana*.

⁸⁰ *Estrado*: 'Lloc o peça de la casa on la gent rebia les visites'.

i a tu i al frare Diran
us tracto amb igual franquesa.

II

Va venir en Pau Sabaté
de la culta capital,
i recados molt formals
em va donar. Gràcies, bé.
Que vares marxar no ho sé
perquè tu m'ho haguessis dit;
i si encabir-te lo vit
et vaig pagar sols un dia,
que em diguessis merexia
que marxaves amb delit.

III

No et pensis que don Marcelo
per ço es dongui per ofès;
com que sap que eres promès
i et varen fotre un camelo.
¿Què ets fet d'aquell guardapelo⁸¹
que et va dar la Concepció,
quant sortint de Mataró
a Barcelona disfrutes
seguint les cases de putes,
tornant-te com un seitó?

IV

Què cony fas a Barcelona
quan de tu aquí res se sap?
On cony amagues el nap?⁸²
A qui cony omple la xona?⁸³
Sí que l'havem feta bona!
Escriu, com cal, als amics.
Siguin pobres, siguin rics,
han de saber ta partida,

⁸¹ *Guardapelo*: 'Joia en la qual es guarda un rínxol del cabell de l'estimada'.

⁸² *Nap*: Metàfora del penis en erecció.

⁸³ *Xona*: En el llibret de Vallmitjana, Sota Montjuïc surt el malnom La Mitja-Xona.

que els importa més ta vida
que les cuixes i els abrics.

V

Aquí foten taros⁸⁴ forts,
passen cotxes i tartanes,
i de saber em venen ganes
si seran molts aquí los morts.
La diferència dels ports⁸⁵
marca igual temperatura:
si la teva pixa dura
pots encabir-la amb tants freds,
fotis vots o fotis pets
estaràs a gran altura.

VI

Ja sé que tens un pixó
com Cisneros, cardenal;
és un moble el teu parpal,
és un tronxo, és un turó.
No et fotis a bujarró⁸⁶
perquè corren culs molt bruts
cent mil vegades fotuts
per pixes de gran rebava:
val més que fiquis la fava
entremig de conys molsuts.

VII

¿Què me'n dius de la Michon
amb ses putes mamadores?
Que amb ses gràcies seductores
no t'emmerdin el trompon.⁸⁷
Ves-hi, me cago amb el món!
El seu cony molt poc rodola.
S'hi foten una rajola

⁸⁴ *Taros*: 'Vents freds'.

⁸⁵ *Ports*: Referència als ports de Mataró i Barcelona.

⁸⁶ *Bujarró*: 'Sodomita'.

⁸⁷ *Trompon*: 'Juguet de fusta de forma cònica' (metàfora del sexe).

calenta i embolicada,
i a l'entrà 'ls la lleterada
sembla unit⁸⁸ com una bola.

VIII

Digue'm si gastes calés,
si de butxaca vas gras,
si ets trobat un cartipàs⁸⁹
que t'escorri bé els palés.⁹⁰
Si t'han eixamplat el ces⁹¹
aquests bujàs⁹² que et voltegen,
que amb tots els hi passegen⁹³
el teu nap enxerinat,⁹⁴
si ets cardat, si t'han cardat,
si els collons molt se't menegen.

IX

Si ets anat a la muralla,
que allà la pelen⁹⁵ a sis,
si ets menjat algun palpís
a la fonda d'en Sumalla.
Si corre aquí la metralla
d'aquell temps; si tens un misto;
si peles un altre cristo,⁹⁶
com aquell de munició,
que ni en Camps del carreró
et volgué, voto a listo.

⁸⁸ Suposo que *unit* té el sentit d'‘estret, angost’ i és antònim de *donat* ‘eixamplat, dilatat’. Amb el rajol es tractaria de dissimular que els conys estan molt “donats” per l'ús.

⁸⁹ *Cartipàs*: ‘Pot tractar-se d'un oficinista, un pixatinters que treballa amb cartipassos, un buròcrata polític que el mantingui?’.

⁹⁰ *Palés*: Gal·licisme. Del francès *paliers* ‘eixos del cotxe’ (metàfora dels atributs sexuals).

⁹¹ *Ces*: Cul.

⁹² *Bujàs*: Sodomita.

⁹³ Vers mal copiat. Entenc que vol dir que el nostre heroi té relacions amb tota aquesta gentussa.

⁹⁴ *Enxerinat*: Enfadat, irritat.

⁹⁵ *Pelar*: Masturbar.

⁹⁶ *Pelar un cristo*: No he sabut trobar que vol dir aquesta expressió.

X

I digue'm lo que aquí fas,
si ets millorat de fortuna,
si retires a la una
i si t'hi veus amb el gas.⁹⁷
Cordura, per sant Tomàs!
Si et foten un morralet⁹⁸
de llagues en el xiulet⁹⁹
i de cavalls i berrugues¹⁰⁰
ni l'oli de cent tortugues
ja mai més et fa anar dret.

[UNA NIT A L'ÒPERA]. DÈCIMES

I

Un silenci sepulcral
dins lo teatro hi regnava,
mentre que un pet esbergava
al galliner un animal.
Va causar una impressió tal
que tothom es fot a riure,
i, minyons!, no es pot descriure
els comentaris que es feien,
mentre hi havia alguns que deien
“Aquest home sap de viure!” .

II

La reina al comte saluda,
ben mirat se'n despedeix,
quasi li diu que pateix
quant se sent la nota aguda.
Potser una fava molsuda,
taparia el cul del brut;

⁹⁷ L'enllumenat de gas a Barcelona, la primera ciutat de l'estat espanyol, va començar l'any 1841.

⁹⁸ *Morralet*: 'Bosseta' (un conjunt de llagues venèries).

⁹⁹ *Xiulet*: 'Penis'.

¹⁰⁰ *Cavalls i berrugues*: 'Malalties venèries'.

perquè nois, és ben fotut,
que amb escenes tan marcades
se sentin escopetades
d'aquest gas tan corromput.

III

Mes jo us parlaré amb franquesa,
com coneguts que ja som.
Al sentir aquell patapom
se'm va passar la peresa.
Sols un pet em fa feresa
entre boscos i entre pins,
però entre tipus divins
em fa gràcia singular,
pues per mi val més petar
que no pas que es quedi dins.

IV

Estant en escena un dia
una dama i un galant
me'ls estava contemplant
des del palco de la tia.
I ell pensà que jo em fotia
de la dama mentre deia.
Era perquè ella no veia
que un borinot de gran talla
a la cara d'en Sumalla
es fotia, mentre reia.

V

Veient-se l'home insultat
d'un bitxo de tal calanya,
me li fot la gran castanya
deixant-lo quasi aixafat.
El públic ho ha reparat,
ja riu a més no poder;
segueix la dama el paper
no sabent-se'n dar raó;
i antes de caure el teló
un aplauso li va fer.

[DIVERSES]

DÈCIMES

I

Un botiguer llargarut,
que, pels anys que deu tenir
no pot encara regir
un establiment molsut,¹⁰¹
al passar un senyor molt brut,
del modo que l'apostrofa:
"Vinga un bon sac de garrofa
perquè es foti aquell bacó;
tot just té pèls al pixó
i és més bruto que en Pallofa" .

II

Per provar-vos tal acert
basta dir que un elegant
al passar-hi per davant
li va dir que estava verd.¹⁰²
Mes aquell que mai se perd,
ni que mai ningú l'enferesa¹⁰³
li diu: "Em cago amb en Lloresa,
gran dat pel cul y podrit;
a penes tens pèls al vit,
ja vols ser més fort que un *".¹⁰⁴

III

No et valdrà el teu principal,
si per cas vols fotre el fiero,
que pel cul amb molt salero

¹⁰¹ *Molsut*: 'De pes, important'.

¹⁰² *Verd*: 'Noi que té vigor per la força de l'edat'.

¹⁰³ *Enferesa*: És del verb *enferesar* 'fer tornar feroç' (DCVB).

¹⁰⁴ L'asterisc substitueix un mot de difícil lectura. Si no ha de rimar, la solució més probable és *burro*, tenint en compte que temàticament continua la dècima anterior ("vinga un bon sac de garrofa"; "tot just té pèls al pixó") i que els burros tenen membres proverbials ("Vit d'ase!"; "Estar como burro en primavera").

et foteré el meu parpal.
 Ets molt ximple i animal
 de treure la mitja cana¹⁰⁵
 com s'hi fossis de la Havana,
 volent fer a tothom la por;
 mes, o et tornes bon minyó
 o et cardaré bé la llana.

IV

¿No hi ha cap musa bacona
 que sigui prou tarambana
 que, cardant jo a sa germana,
 em dongui una idea bona?
 Al carrer de Barcelona
 hi ha una mangala¹⁰⁶ molt fina
 que barreja l'estricnina¹⁰⁷
 amb el rom de certa brena.¹⁰⁸
 Aclareix un tant ma vena¹⁰⁹
 per cantar-ne¹¹⁰ mitja sardina.

V

Un carro molt carregat,
 estant son amo distret,
 va rompre d'un fort bolet
 la reixa d'un potentat.
 Al portal surt tot cremat
 i diu: "Valent carallot,
 vejам si amb un fort garrot
 et rompo la post del pit;
 si de senyor vaig vestit,

¹⁰⁵ *Mitja cana*: 'Antiga mesura de longitud dividida en vuit pams. Regle de fusta per mesurar longituds'.

¹⁰⁶ *Mangala*: 'Persona remeiera?'

¹⁰⁷ *Estrignina*: 'Alcaloide vegetal que servia per curar infeccions de febre tifoidea i de pneumònia. Els més atrevits se la injectaven per tenir més vigor sexual. L'*Enciclopedia Espasa*, quan defineix les seves propietats, fa notar que: "en el aparato genital se comprueban fenomenos de excitación y particularmente erecciones pertinaces".

¹⁰⁸ *Brena*: 'Berenada'.

¹⁰⁹ *Vena*: 'Vasos sanguinis del membre viril'.

¹¹⁰ *Fer cantar la sardina*: 'Copular'. Als mercats de peix despatxaven un tipus de sardina grossa per fer a la brasa, coneguda per les venedores d'abans com a "sardina de nuvi".

tinc de collons un bon dot” .

VI

Defineixe'm aquest os
que de raó no té ús:
“més tiesso va que cap fus
i sempre es fa venir tos.
De modo que sembla un gos
quan omple de merda el pis;
si té cap peça de sis,
ell no l'ha guanyada pas;”
feu¹¹¹ un difunt bastant gras
que de panxa no anés llis.

VII

Ara ha passat el noi Bova,
que gasta molt mala bava.
Sempre parla de la fava
i de * en té un cove.
Va forjat amb mala roba,
i quan la [pixa] li tiba
no deixa cap noia viva
que no li esbotzi la ceba,¹¹²
i rebentada la gleva¹¹³
es caga amb la comitiva.

VIII

El curar tu las mamelles
a ta graciosa neboda
és per tu un dia de boda,
porc i solemne Graelles.
Com que semblen dos cistelles,
tu hi trempes com un bacó.
Ves, si et va caure un botó
del davant dels pantalons:
per semblants operacions

¹¹¹ *Feu*: ‘Va dir’.

¹¹² *Esbotzar la ceba*: ‘Fer perdre la virginitat’.

¹¹³ *Gleva*: ‘Pa de terra compacta que s’aixeca cavant, llaurant, etc.’ (metàfora de l’himen).

tens ben poca discreció.

IX

Conseqüent a haver-se enviat
un cagarro sèrio i dret
a un solemníssim ximplet
dintre un paper embolicat,
cada qual se'n forma un plat
celebrant tal acudit
en un casino lluït,
havent tothom convingut
que pus se tracta d'un brut
li està com l'anell al dit.

X

Caramba, i que en mous de brega!
Veig de pinxos una plaga
que sempre em van a la saga,
però són per mi de pega.
Sé que la ràbia t'ofega
però, cony!, et faig la figa,
i si no hi ha qui t'ho diga
en mi el dicho està de boga
perquè mon pit se desfoga,
pus per mi ets una formiga.

XI

Tu, per fotre un jove fi,
porc i solemne bacó,
formes una reunió
al carrer d'en Sadurní.
Però tal et va seguir
i va descobrir el perquè,
que luego el jove ho sabé
i les mires¹¹⁴ va burlar.
Punyeta!, no pots intrigar
perquè no saps fer-ho bé.

¹¹⁴ *Mires*: 'Intencions, propòsits'.

XII

Ajaçat a la bartola
com aquell qui se la pela,
sobre fins llençols de tela
discorre fotre'm la bola.
El burro ja s'aconsola
donar d'onces una pila.
Així, doncs, l'agulla enfila
corrompent an en Cigala;
mes jo em cago amb la mangala¹¹⁵
i amb el tifa que em vigila.

XIII

Sé ben cert i no m'emprenya
que em vols fer treure la ganya¹¹⁶
i que em foti gran castanya
un brut home d'espardenya.
Ja que ton desig s'hi emprenya
assegura't de la pinya,
i no facis que en la rinya
lo teu pinxo tingui nyonya,
si no vols que en aquest tronya¹¹⁷
jo li grati bé la tinya.¹¹⁸

XIV

¿No veus un * frenètic¹¹⁹
tot carregat de reumàtic
que sols fa posar-lo estàtic
un jove que és molt sintètic?
Se ha posat hasta frenètic,
se ha tornat fins estrambòtic.
Per més que es foti narcòtic

¹¹⁵ *Mangala*: 'Bastó de passeig' (metàfora fàl·lica).

¹¹⁶ *Treure la ganya*: El DCVB documenta la locució "ja traurà bones ganyes", tot referint-se a la persona que menja massa poc. Aquí potser vol dir 'fer passar mala estona, apallissar'.

¹¹⁷ *Tronya*: 'Persona que fa el beneit per conveniència'.

¹¹⁸ *Gratar la tinya*: 'Pegar-lo'.

¹¹⁹ Salvador Espriu, a *Primera història d'Esther*, fa servir aquest tipus d'adjectivació: "Apoteòtic! / Aquest mot exòtic / em torna neuròtic, / prostàtic, cianòtic, / elefantiàtic [...]".

en sa vida serà crític.
Si el mires com a polític,
cada fet seu és despòtic.

XV

M'agrada veure l'Agneta
quan porta tan rica bata,
sa diminuta sabata
i sobre el pit la floreta.
M'agrada veure-la dreta
rebent la meva visita
puix son amor tant m'excita
que la xuclaria tota
com de vi ranci una bota
ja fos gran, ja fos petita.

ROMANÇ

Era una tarda preciosa,
una tarda de l'agost
quan se veu sortir una *
per fora de Mataró.
És son pas molt diligent:
la segueix un senyorot
que es dona gran importància
perquè té el grau de doctor.
És en * venturosa;
segons pregon a lo món,
fins que de son difunt oncle
li ha vingut tota la sort.
En sa vida visitant
ha guanyat per un crostó,¹²⁰
fins que sols ha visitat
a putes i bujarrons
i aquesta és gent que no paga
si no és del mateix tros.
Que si n'ha curat d'incordis,¹²¹

¹²⁰ *No guanyar per un crostó*: 'No guanyar suficientment per viure'.

¹²¹ *Incordis*: 'Tumor nascut a conseqüència d'un mal veneri'.

de llagues i purgacions!
Això ho sabrà bé sa tia:
les putes de la Michon,
el grapat de llevadores¹²²
que lleven només que bords,
els pinxos, els perdularis,
les caterves¹²³ de cabrons,
el rosari de perdudes,
la col·lecció d'arcabots,
els brètols que ell patrocina,
la colla de borratxons,
contrabandistes i músics,
assassinos, lladregots,
la trepa de sant Martí
i hasta l'escolà major,
l'inclit Nicolau catorze
i en pixassa d'en Paynou,
i tot quant la societat
té de més porc i asquerós.
I feta aquesta ressenya
ja coneixeu el senyor.

DÈCIMA

Me agrada veure l'Agneta
quan porta sa rica bata,
sa diminuta sabata
i sobre el pit la floreta.
M'agrada veure-la dreta
rebent la meva visita
puix son amor tant m'excita
que la xuclaria tota,
com de vi ranci una bota,
ja fos gran, ja fos petita. (Abril de 1874)

¹²² *Llevadores*: Del tema de les falses dides o llevadores ja n'he parlar al pròleg.

¹²³ *Caterva*: 'Colla desordenada'.

OVILLEJOS¹²⁴

A: És el que truca, manobre?

B: Obre.

A: No, que si en Fèlix ho veu...

B: Per Déu!

A: No em donarà mala pena.

B: Filomena!

Mira que el temps s'asserena
i que puc ser conegut,
i antes que em vegi fotut,
obre per Déu, Filomena.

A: Sembla que estàs un poc ronc

B: Tinc bon tronc.¹²⁵

A: Estàs en fotre'm un pic?

Hi estic.

A: Que vols cardar amb una estora

A fora?

B: Allà hi ha el vailet que plora,
que està pelant-se de fret,
i jo, que sóc home fet,
tinc bon tronc i estic a fora.

¹²⁴ *Ovillejos*: Cobles que es diuen dues o més persones. L'últim vers que recita el primer contrin-
cant ha de formar consonant amb el primer vers que diu la segona veu. En el nostre cas, aquesta
combinació mètrica d'origen espanyol és molt irregular, ja que no respecta una alternança seguida.

¹²⁵ *Tronc*: Metàfora del penis.

OVILLEJO

¿Quien mis pesares contiene?

Irene.

¿Quien me espera con la Aurora?

Flora.

¿Quien recibe mi visita?

Rosita.

Con tanta niña bonita

se electriza el corazón;

pues me dan satisfacción

Irene, Flora y Rosita. (Mayo 1874)

APÈNDIX

Com a fi de festa transcrib dos poemes més d'aquest recull. El primer parla de la bellesa d'una noia amb un abrandat sentiment romàntic. Hi trobem tota l'artilleria retòrica de lires i trobadors. De la lectura d'aquesta obra n'emergeix una visió diferent, una sensibilitat més delicada de la idea que ens hem fabricat en llegir aquestes festes públiques.

El segon és un romanç llarg, una crítica de costums, en el qual ironitza sobre l'avarícia de l'amo de la casa que convida els familiars a bateig.

A UN TIPUS DE BELLESA. QUINTILLES

En una nit fresca i pura
del festiu mes de les flors
quant la lluna amb sa blancura
plateja el mar, la planura,
i el rossinyol trina amorós.

A gentil donzell ferí
la nena més seductora,
i per ella prest sentí
amor, com bàlsam diví,
del que sofreix i s'enyora.

És la més esvelta noia
que alberga nostra ciutat;

és inapreciable joia,
no té tants perfums la toia
com son alè delicat.

Que si es gronxa com palmera
per sutils brises moguda,
ja la contempla l'encisera
com la coloma perduda
als aires partint lleugera.

D'èbano el sedós cabell
amb capritxoses ondetes;
negres ulls, llavi vermell,
ses blanquíssimes dentetes
de perles brillant rastell.

Esclau de tanta bellesa,
lo jove en sos ulls se mira;
i com sa imatge té impresa,
despenja prompte la lira
per cantar la gentilesa.

Que bé mereix un accent
de tendra arpa delicada,
la bella que, de repent,
amb lo foc d'una mirada
li conta lo molt que sent.
I amb deliri, el trobador
la somia entre sos braços,
que té deliri d'amor.
Si la lliga amb dolços llaços
la pau tornarà a son cor.

UN BATEIG DE MODA. ROMANÇ

Eren les dotze del dia
quan dos cotxes de lloguer
que per cert són ben parrandós,¹²⁶
van cap avall del passeig.

¹²⁶ *Parrandós*: 'Cotxes grollers, carregats excessivament d'adorns i de mal gust'.

Pensava que un ordinari¹²⁷
 nou no s'hagués establert
 i que traginés pagesos
 des de Mataró a Batlleix.¹²⁸
 Però la gent que portaven
 no eren pas, no, comparets;¹²⁹
 són gent que de ric blasonen
 però gasten pocs calés.
 Com jo filo¹³⁰ aquelles fatxes
 dic: “vaija, anem, ja us conec;
 és que d'algun curt de vista
 han santificat la llet” .
 Quan veig que els dos cotxes giren
 a l'esquerra del carrer,
 i per xerrar de les dones
 m'hi vaig afirmar molt més.
 Ja paren davant la casa
 i baixa tota la gent.
 El Llusco,¹³¹ com sent lo pare,
 és el que baixa primer;
 li segueix la llevadora
 portant al braç l'infantet;
 baixa en Sopes, en Llumillo,
 sa germana i dos o tres
 que tots són de la família
 i tres o quatre parents,
 entre els quals hi ha els padrins
 que s'estan pelant de fred.
 Ja s'han allargat els cotxes
 que no els necessiten més;
 i puja la comitiva
 del primer pis al quartet.
 Allà troben la senyora
 que espera lo petit seu;
 i ja el padrí l'hi presenta
 i li diu els noms de pet.¹³²

¹²⁷ *Ordinari*: ‘Mosso’.

¹²⁸ Batlleig (Valldeix), avui una barriada de Mataró.

¹²⁹ *Comparets*: ‘Treballadors de la terra, gent de poble que no és menestral ni senyor’.

¹³⁰ *Filo*: ‘Miro’.

¹³¹ *Llusco*: ‘Llosco, curt de vista o curt d'enteniment’.

¹³² *Noms de pet*: ‘Tot d'una, ràpidament’.

La mare tota joiosa
 dins lo llit fica el planter
 mentre tothom li desitja
 prosperitats per demés.
 Ella diu: “Amb vida seva”
 i tots responen “Amén” .
 Acabat aquest preàmbul,
 que això sempre s’ha de fer,
 els convidats prenen puesto,
 però, nois, no hi ha refresc.
 Com tots són de la família
 és fàcil no diguin res.
 El Llusco ha fet un petó
 a la mareta i al nen;
 i després d’estes carícies
 que són tan sols de ximplet,
 en el centro de la sala
 se’n va més tiesso que un ble;
 i amb la veu entrecortada
 diu an els senyors: “Vostès
 ja tots són de la família”.
 Aquí fan un moviment
 amb el cap volent dir “sí” .
 El Llusco: “Sembla que ens entenem.
 No és per eixa raó sola
 que em dirigesc a vostès
 prescindint de que en família
 no s’estilen compliments,
 vull dir que, segons la moda,
 no se servirà refresc.
 Tampoc deuran estranyar
 el no haver convidat més
 perquè entre persones fines
 això fa molt poc decent.
 Per lo tant, quan sigui l’hora
 tots a casa dinarem,
 sens alterar la costum
 dels plats que tinc establerts.
 Mes, per tan bona didada
 faré portar panallets,
 quatre palos de Jacob¹³³

¹³³ *Jacob*: Copiem un fragment d’una recepta de *palos de Jacob*, una pasta molt popular al segle

i algun carquinyoli fresc.
 A taula no hi haurà vi
 sent quasi tots aiguaders,
 però sí de ranci un raig
 de la bota d'en Janet,
 aquell traficant d'Alella
 que jo li portava els plets.
 No es pensin que me l'ha dat,
 que després li pagaré".
 Respon un dels convidats:
 "Amb molt de gust acceptem
 la honra que vostè ens dispensa
 per més que siguem parents.
 I com jo puc suposar
 que el dinar no està pas llest,
 si no ho prenien a mal
 podríem anar a passeig" .
 Aquí el Llusco arrufa el nas
 volent dir "Això no em convé,
 pus si els duc a pasturar
 deixaran els plats molt nets" .
 Mes veient que la proposta
 és admesa per la gent,
 què té de fer, pobre Llusco,
 més que posar-se el barret
 i sortir amb la comitiva
 a voltar pels garrofers?
 Mentre per fora pasturen
 troben tots molt guapo el nen;
 l'un diu que dels ulls se semblen,
 l'altre que del nas molt més;
 l'altre diu "Portarà lentes
 que encara no hi tindrà pèls" .
 Del camí de la Geganta
 ja ha seguit tot lo passeig
 i torna la comitiva
 a Mataró tota en pes.
 Troben parada la taula,

XIX, trobada a Internet: "Llevar a ebullición el agua, la manteca, la sal. Retirar del fuego y agregar de una vez la harina y mezclar. Secar sobre el fuego (muy poco tiempo). Sacar el bol del fuego hasta que esté tibio, luego agregar los huevos de uno a uno, batiendo bien después de cada uno. Seguir mezclando hasta que quede una masa. Colocar en una manga y hacer palos de Jacob de unos 12 cm de largo, y [a] una distancia de 8 cm entre uno y otro".

cada qual assiento pren;
passada ja la mitja hora
tothom del dinar està llest.
Ja llestos, uns quatre brindis
de gènere molt grotesc
ressonen en la sala
amb estrèpit i bufets.
S'aixequen els convidats
mentre que a dalt se'n van de dret
a saludar la mareta
i besar de sobre el nen.
A la saleta contigua
s'hi trobava un pianet
que tocà amb gran maestria
en Gallén o bé l'Isern.
La música no alimenta i
sols els talls o bé un bon peix,
i per això los convidats
se n'anaven de moment,
volent dir, no estem per música,
bona teca val molt més;
i despedint-se del Llusco
a casa es queda tot fred.
Misèria, misèria humana!
Si per mantenir no tens
les criatures que fas,
per què et cases, gran ximplet?

DÈCIMES

T'explicaré d'un bateig
la seva marxa, amic Salvi;
hi va corre el gran estalvi;
ningú va tenir mareig.
Encara em sembla que ho veig:
dos cotxes aparcats;
sis carquinyolis comptats;
perquè entre gent delicada
no es fa gran fanfarronada
i més si són advocats.

*

Però jo això ho traduesc
que és per no gastar moneda;
al clatell no hi tinc cap blea
com ho sap molt bé en Francesc.
O no sé lo que m'hi pesc
o el més tronat teixidor
posa un brenar de mistó¹³⁴
de polles i algun roger.
El bateig d'un sabater
em plau més que el d'un senyor.

ANNEX

“Precocidad del instinto genésico”, dins *Higiene del matrimonio* de Pedro Felipe Monlau (Madrid: Imprenta y Estereotipia de M. Rivadeneyra, 1865), p. 621-624. Una pàgina sobre la higiene sexual.

Entre las causas predisponentes y ocasionales de la precocidad del instinto genésico, y de las prácticas degradantes que lo acompañan, hay unas que pueden llamarse físicas, y otras morales.

Las causas físicas son: la situación especial de los genitales masculinos al exterior y como a la mano; la dehiscencia de los femeninos; la conformación de los miembros superiores, que presta todas las facilidades posibles para el tocamiento; el calor estival; la irritación o estimulación mecánica intempestiva de los genitales; la falta de limpieza, y la acumulación consiguiente de materia sebácea entre el prepucio y el glande; la acritud pútrida de este humor; el fimosis natural; la longitud o exuberancia del prepucio; el herpes prepucial; la presencia de ascárides (lombrices) o de un herpes en el intestino recto; las malas posiciones al estar sentado o durmiendo; los alimentos estimulantes; las bebidas fermentadas; el poco ejercicio, y principalmente el sueño demasiado prolongado y el estar mucho tiempo sentados los niños; la promiscuidad de sexos en los juegos y en las reuniones; las irritaciones del cerebelo y de la medula espinal, por efecto de golpes, o del calor de una cama demasiado blanda, o de llevar el pelo muy largo, etc., etc. En resumen, todos los agentes que directa o indirectamente irritan o estimulan los

¹³⁴ “Mistó” consta als vocabularis de caló que corren per Internet. “Un berenar de mistó” era ‘un bon berenar’. Botet i Camps, lexicògrafs de l'altra banda de la ratlla, diuen que en rossellonès *mistó* és una interjecció i un adjectiu ‘bell, graciós, elegant, bo, excel·lent’ i que és un gitanisme. Escriure “berenar” faria el vers coix.

genitales, o el cerebelo (asiento orgánico del instinto genésico), pueden convertirse en causas físicas, predisponentes u ocasionales, de la masturbación.

Las causas morales son: el oír conversaciones libres o siquiera ambiguas, y palabras obscenas; la curiosidad; la lectura de novelas; la vista de estampas o pinturas lascivas; los espectáculos livianos; las malas compañías; el mal ejemplo; el descuido en la educación moral y religiosa, etc., etc.

El mansturbador se denuncia a la vista menos perspicaz por medio de los caracteres siguientes: color pálido o como plomizo; cara larga; ojos como hundidos y empañados; marcan sus órbitas unas ojeras amoratadas; su facies revela en confusa mezcla la vergüenza, la tristeza y desconfianza; la cabeza inclinada sobre el pecho; los genitales desproporcionadamente desarrollados; el crecimiento del cuerpo, o repentino, o suspendido; apetito voraz; rápida demacración, sin enfermedad aparente; andar poco seguro; debilidad en los lomos; abandono y dejadez en sus posturas y maneras; sueño corto, agitado o interrumpido; voz ronca, y a veces también débil o como apagada; orina turbia o sedimentosa; calofríos casi continuos, etc. Los mansturbadores buscan la soledad, son perezosos, y pierden la afición a los juegos; en compañía de los demás niños, sueltan alguna palabra obscena, alguna expresión cínica; pero en presencia de sus padres, o de otras personas mayores su actitud es melancólica y hasta de cierta timidez que podría hacer creer en la inocencia de sus costumbres. Acostados se arrebujan, y cuando se acerca algún observador fingen que duermen; pero la animación de su rostro, el sudor que baña su piel, y el movimiento acelerado de su respiración, descubren patentemente la infame maniobra a que se entregaban. — El doctor Bernt aconseja que se despierte de repente a los niños: si son inocentes, se quedan tranquilos; pero en el caso contrario, suelen llevar presurosamente las manos a las partes genitales, si es que no duermen ya teniéndolas puestas sobre tal región, como acostumbra suceder en los niños dados al vicio que nos ocupa.

Por último, en caso de dudas o de meras sospechas, el examen microscópico de la orina facilita un medio de descubrir la verdad, sin riesgo de despertar en el niño ideas que tal vez no tiene. La orina de los niños que se masturban contiene, no precisamente espermatozoarios o animalillos espermáticos, pero sí cierta cantidad de materia mucosa, procedente ya de la próstata, ya de las vesículas seminales, y en la cual se encuentran mezclados cristales de oxalato de cal en mayor o menor cantidad. La presencia de esta sal en la orina que contiene alguno de los elementos del semen, es un hecho tan constante, que hasta sirve para establecer el diagnóstico seguro de las pérdidas seminales en los adultos, cuando falta la señal más característica e inequívoca. Este hecho es constante también en los impúberes; y a menos de que el niño haya comido acederas, por ejemplo, u otra substancia más o menos cargada de ácido oxálico, la presencia del oxalato de cal en su orina demuestra el hábito vicioso que ha contraído.

Las consecuencias de la masturbación, ora con eyaculación, ora sin ella, son muchas, y a cual más desastrada. La tisis; las aneurismas; las palpitaciones habituales; las contracciones espasmódicas; las convulsiones parciales o generales; la eclamsia; la epilepsia; cierta especie de parálisis particular acompañada de contracción de los miembros; jibosidades o desviaciones varias del espinazo; el embotamiento de todos los

sentidos; la pérdida de la memoria; la debilidad de las demás facultades intelectuales, que puede llegar hasta la idiotez y el embrutecimiento; el marasmo y la muerte: he aquí los resultados del abuso sensual y prematuro de sí mismo. Si el masturbador llega por azar a la virilidad, no cuente con buena salud, ni vida longeva: resígnese a la más vergonzosa impotencia, y renuncie a la fecundidad, o sepa que, cuando más, transmitirá su menguada complexión a una prole raquítica y desgraciada.

III

IL·LUSTRACIONES

LA VANGUARDIA.

DIARIO POLITICO Y DE AVISOS Y NOTICIAS

ÓRGANO DEL PARTIDO CONSTITUCIONAL DE LA PROVINCIA.

REDACCION Y ADMINISTRACION: calle de las Euzas, núm. 8 y 10, (entre la Plaza Real y la calle de Barick.)

PRECIOS DE SUSCRICION: En Barcelona, un mes, 6 rs.—Fuera, un trimestre, 20 rs.—Ultramar: 40 rs.—Extranjero: 60 rs.—ANUNCIOS Y REMITIDOS, a precios convencionales.

AFECCIONES METEOROLÓGICAS dadas por el óptico alemán D. ALBERTO BURCKHART

Día.	Horas.	Termómetro		Barom.	Higr.	Vientos.	Atm.ª y obs. notables.	Sol.		Luna.
		Reau.	Centig.					Sale.	Pone.	
30	10 n.	7'	8'7	750	79	NO	Sereno.	7'12	5'16	9'2
31	7 m.	8 8	10'	755	75	NO	Claro.			7'42
1	2 t.	12'5	13'1	755	71	SO	Nublado.			

SANTO DE HOY.—San Ignacio y Cecilio.—SANTO DE MAÑANA.—La Purificación de Nra. Sra., San Cornelio Centurion y San Eirneo.—CUARENTA HORAS.—Iglesia de Santa Basilia.—CORTE DE MARIA.—Nuestra Señora de las Mercedes, privilegiada, ó en la del Pino.

INYECCION SALVAT El mejor específico para la curacion de toda clase de fujos, así en el hombre como en la mujer.
Véase: Farmacias de Aguilar, Rambla del Centro, 37; de Montserrat, Rambla, esquina Puerta-ferrisa y de Botta, Platería, 48.

REUMA, HERPES, (brians), VENÉREO.

Si se sospecha que existe en la sangre alguno de estos humores, causa de la mayor parte de enfermedades, depurarla con las *Grajas Universales*, según fórmula del Dr. Salvat. Este precioso depurativo obra sin irritar ni debilitar las fuerzas, y no hay mal sostenido por algun virus que se resista á tan poderosa medicacion. Frasco, 1 peseta. Depósitos principales: Farmacias de Montserrat, Rambla, esquina Puerta-ferrisa; de Aguilar, Rambla del Centro, 37; de Botta, Platería, 48, y de Marqués, Hospital, 104.

3, EL PRINCIPAL, 3.

CASA UNICA EN ESPAÑA.

Ropas hechas y á medida,
Nadie marche sin comprar.

Rincon de San Agustín,
En plaza de la Igualdad.

Invencible hasta la muerte.—El FEO MALAGUEÑO.

Enfermedades
de las

VIAS URINARIAS.

VENEREO, SIFILIS, ESTRECHECES, MAL de PIEDRA, CATARRO de la VESIGA, IMPOTENCIA, etc.

El Dr. Salvat, seis veces premiado en públicas oposiciones por esta Facultad de Medicina, especialista en dichas enfermedades, emplea en la curacion cuantos medios están en uso en las clínicas de París y otras del extranjero. De 41 á 4 y de 6 á 8. Puerta-ferrisa, 11, 1.ª

ESPECTÁCULOS.

TEATRO PRINCIPAL.—31 de abono.—Par.—Estreno de la opereta de Lecocq *La Fronda*.—1 peseta. A las 8 Mañana miércoles, por tarde y noche, el gran baile *Clorinda*, acompañado respectivamente de las operetas *El Briganti* y *La Fronda*.

GRAN TEATRO DEL LICEO.—Hoy no hay funcion por tener lugar el 1.º baile de miscera. Mañana, por la noche, 6.ª representacion de la espléndida ópera *Mignon*.

Fig. 1: Si ens fixem en la portada del primer número de *La Vanguardia* (dimarts, 1 de febrer de 1881), hi figuren tres anuncis de remeis per a malalties de transmissió sexual molt esteses en aquella època per manca de remeis eficaços.

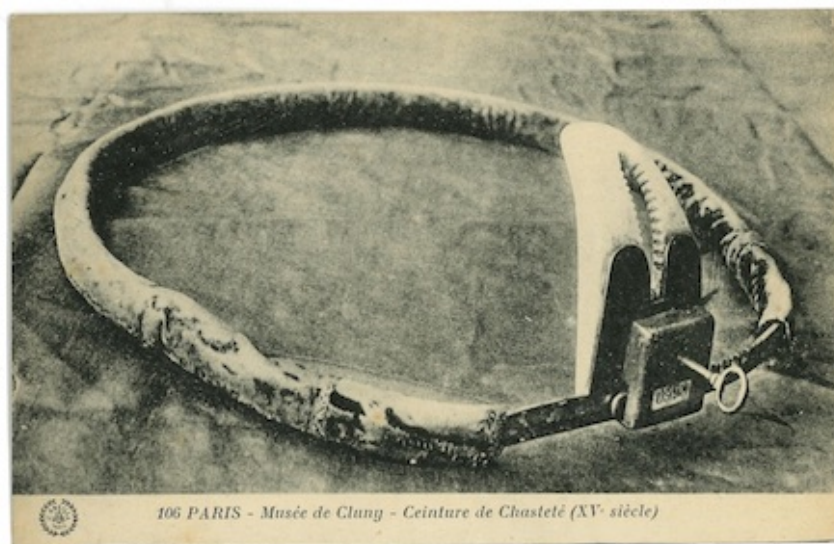
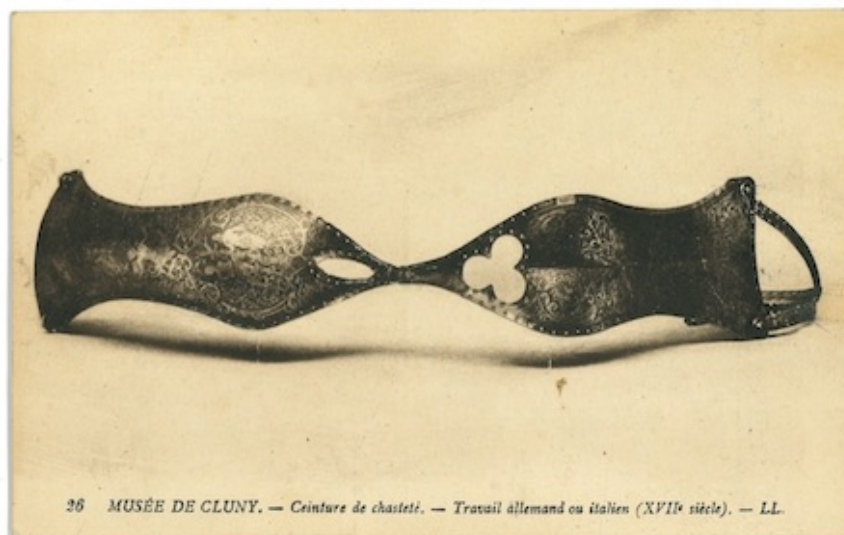

Fig. 2: El 15 de febrer de 1923 un barceloní que es trobava a París va visitar el Museu de Cluny. En un sobre tancat, ja que les postals no duen mata-segells, en va enviar dues a la seva dona o amiga, una tal Hermínia, de la qual ara i aquí n'obviem els cognoms. En la postal número 106, al dors, hi podem veure un text que, un cop llegit, té el seu encant: “Videta meva: Aquesta postal representa un cinturó de castedat, un dels molts qu’es guarda en museus de París. | Els marits qu’es creien aixís guardar per força l’honor del seu matrimoni tancaben aquesta cintura ab clau damunt sa esposa i creien trovar-se segurs mentres ells estaben a la guerra. Pro contem que desseguida hi va haver qui va inventar les claus falses, les senyores no trovaben pesada l’ausencia del seu marit. | Si s’haguessin estimat ben be no ho haurien necessitat, oi? Adeu...”
(Col·lecció de l’autor.)

MAISON MEUBLÉE
(VERDURA)
Carrer de Barbará, 27
(Ascensor)
• • •

Mont d'Or Meublée
(VERDURA)
Porta Santa Madrona, 6
al costat del Teatre
Círcol Barcelonés

Gran confort
Saletes de bany
Telèfon privat
Calefacció central
a les dues cases

Habitacions
a 5 pessetes

Neumàtics especials per vehicles d'una roda. —
Qualitat reforçada que no peta encara que es
fiqui en un camí estret. — Clínica per la repa-
ració dels cotxes que han relliscat. — Es renten
motors a dues peles. No hi ha perill de que
s'espallin encara que hagi tocat benzina podrida
Polvos especials per matar cabres de dotze potes
ESPALTER, S. — BARCELONA

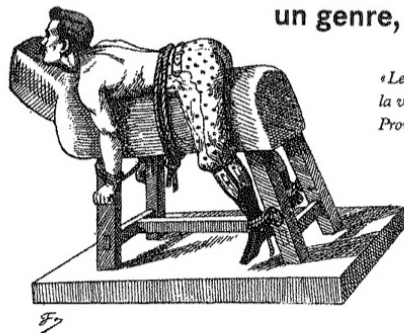
MATA LADILLAS
"LA MASCOTA"
PURO VEGETAL INOFENSIVO
ES EL MÁS EFICAZ Y CONOCIDO,
DE TODOS LOS MATA-LADILLAS
UNA CAJA 50 CENTS.
1, SAN RAMÓN, 1
BARCELONA

Primera y única
casa en gomas
higiénicas.

Es la mejor surtida

Fig. 3: Anuncis apareguts en revistes “pepitesques” de Barcelona dels anys 20 i 30 del segle passat. La redacció del text de l’anunci de *La Mundial* no té pèrdua.

La Flagellation un genre, un fonds

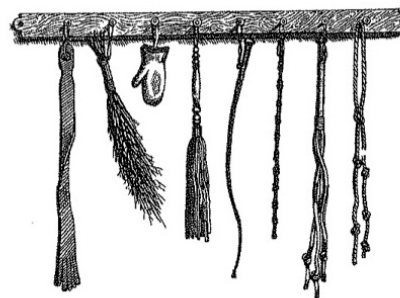
Le cheval de Berkley.

Dr Fowler, *Maisons de flagellation*, ill. Fredillo, Paris,
J. Fort, [1911]

« Le fouet pour le cheval, la bride pour l'âne,
la verge pour le dos des insensés. »
Proverbes, 26. 3

INSTRUMENTS DE FLAGELLATION

1 2 3 4 5 6 7 8

1. Le Tawse écossais.
2. La verge de bouleau.
3. Le gant de massage.
4. Le martinet.
5. La cravache.
6. La canne de bambou.
7. Le knout.
8. La discipline des moines (Cordeliers).

Fig. 4: Poltre amb els instruments per practicar la flagel·lació. Anunci aparegut en una publicació fetitxista francesa de 1911. Aquesta és la iconografia del que posteriorment serà el món BDSM.

Fig. 5: Postals franceses de noies que es dedicaven a les indústries de l'amor.
(Col·lecció de l'autor.)

TAULA

I. Mots previs

L'època	5
L'autor i el contingut del recull	10
Tot esperma és sagrat	12
Els versos bruts	13
Llengua, estil i edició	13
El manuscrit	16
Coda final. Un altre jardí sense la presència d'Adam i Eva	17
Nota a la segona edició	17
Bibliografia	18

II. Textos

Emigració de la senyora Antònia. Romanç	25
Romanç	26
Amb motiu de l'estreno del garringot del doctor ***. Romanç	29
[A una puta] nomenada Pilar. Dècimes	32
Al jove poeta Emilio Coca i Collado, havent marxat de Mataró sens despedir-se.	
Dècimes	35
[Una nit a l'òpera]. Dècimes	39
[Diverses]. Dècimes	41
Romanç	46
Dècima	47
<i>Ovillejos</i>	48
Apèndix	
A un tipus de bellesa. Quintilles	49
Un bateig de moda. Romanç	50
Dècimes	54
Annex. "Precocidad del instinto genésico", dins <i>Higiene del matrimonio</i> de Pedro Felipe Monlau (Madrid: Imprenta y Estereotipia de M. Rivadeneyra, 1865), p. 621-624. Una pàgina sobre la higiene sexual	55

III. Il·lustracions